

Underlagsrapport 2024:1

FRISTAD OCH BROTTSPÅLATS

En litteraturöversikt om arbetsplatsens roll och hur den påverkas av våld i nära relationer

Beställd från Joakim Petersson, Laura Uggla och Susanne Strand

Jämställdhetsmyndigheten publicerar flera olika typer av rapporter. Underlagsrapporter från externa forskare eller aktörer fungerar som ett kunskapsunderlag.

Jämställdhetsmyndigheten

Göteborg, februari 2024

Underlagsrapport 2024:1

Dnr: 2022/106

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Utredare Kerstin Kristensen eller Johanna Larsson

Telefon: 031-3929000

INNEHÅLL

Förord	5
Sammanfattning	6
Inledning	8
Våldets konsekvenser på individnivå	9
Våldets ekonomiska konsekvenser på samhällsnivå.....	10
Arbetsgivarens ansvar.....	11
Tidigare litteraturöversikter om arbetsplatsen och våld i nära relation samt identifierade kunskapsluckor.....	12
Kunskap i en nordisk kontext.....	14
Problemformulering	14
Syfte och frågeställningar	15
Metod	16
Procedur	16
Sökstrategi.....	16
Inklusions- och exklusionskriterier.....	18
Urvalsprocess.....	18
Kvalitetsgranskning	19
Procedur vid insamling av grålitteratur	20
Tematisk analys.....	20
Resultat	22
Omfattning av våld i nära relation vid arbetsplatsen.....	22
Konsekvenser av våldet på arbetsplatsen.....	24
Ekonomiska konsekvenser för arbetsplatsen	28
Analys och diskussion	29
Omfattning av våldsutsatthet och våldsutövande	29
Våldets konsekvenser på arbetsplatsen.....	30
Den ekonomiska effekten av våldet.....	32

Kunskapsluckor	33
English summary	35
Bilagor	37
Bilaga 1. Kvalitetsgranskning	37
Bilaga 2. Översikt över inkluderade artiklar	39
Referenser	42

FÖRORD

Denna underlagsrapport är framtagen inom ramen för regeringsuppdraget "Att höja kunskapen om hur våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck påverkar arbetslivet" (A2022/00389).

Forskningsöversikten belyser forskningsläget på området våld i nära relationer och kopplingen till arbetslivet. Den har tagits fram av Joakim Petersson, universitetslektor i kriminologi, Laura Ugglå forskningsassistent och Susanne Strand professor i kriminologi vid Örebro universitet.

De studier som översikten omfattar visar att de allra flesta av dessa undersökte utsattheten för våld i nära relation, få undersökte våldsutövande i relation till arbetsplatsen. Forskningsöversikten visar även att området inte är ett prioriterat forskningsområde, det visar att det finns flera kunskapsluckor att fylla framöver. De slutsatser som framförs i rapporten är rapportförfattarnas egna.

Göteborg, februari 2024

Berit Jernberg,
Avdelningschef.

Avdelningen som ger stöd till genomförandet av den nationella strategin,
Jämställdhetsmyndigheten

SAMMANFATTNING

Våld i nära relationer är ett omfattande samhällsproblem och ett brott mot mänskliga rättigheter. För att kunna bekämpa denna form av våld och nå regeringens jämställdhetspolitiska mål om att detta våld ska upphöra behöver flera samhällsaktörer och arenor engageras i det våldsförebyggande arbetet¹. En hittills relativt outforskad arena är arbetsplatsens roll i detta arbete och information om hur arbetsgivare kan arbeta med dessa frågor har efterlysts på flera håll². I detta avseende kan arbetsplatser spela en central roll i arbetet med att upptäcka och hantera anställda som utsätts och/eller utsätter en närstående för våld.

Det övergripande syftet med föreliggande rapport var således att ta fram en kunskapsöversikt över befintlig kunskap som kopplar våld i nära relation, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, till arbetsplatsen samt att identifiera de kunskapsluckor som existerar på detta område. Mer specifikt syftade denna översikt till att identifiera och sammanställa kunskap om våldets omfattning, konsekvenser och kostnader, både ur ett arbetsgivar- och arbetstagarperspektiv. Utifrån redan existerande internationella översikter på detta område var det primära syftet att samla kunskap som kan anses vara särskilt relevant för, och därmed överförbart till, en nordisk kontext.

En systematisk litteratursökning genomfördes i ett flertal olika databaser efter både vetenskapligt granskade (peer review) artiklar och så kallad ”grålitteratur” (till exempel avhandlingar, myndighetsrapporter och dylikt). Totalt identifierades 24 studier varav 20 vetenskapliga artiklar och fyra rapporter (grålitteratur). Innehållet i studierna tematiserades i syfte av att skapa en överskådlighet av de resultat som identifierades.

Omfattningen av anställda som rapporterat om utsatthet för våld i nära relation påvisades i denna kunskapsöversikt variera relativt stort mellan studier (10 – 53 procent). Utsattheten bland anställda kvinnor (20 – 53 procent) påvisades även vara högre jämfört med bland anställda män (10 – 29 procent). Enbart en handfull studier undersökte förekomsten av våldsutövande bland anställda och denna omfattning varierade relativt stort mellan studier (5 – 32 procent).

Vad gäller våldets konsekvenser konstaterades detta medföra ett flertal olika negativa effekter på arbetsförmåga, produktivitet, arbetsmiljö, och relationer på arbetsplatsen. Till att börja med orsakar våldet en omfattande frånvaro från arbetet, både bland våldutsatta och våldsutövare. För båda grupper kan våldet innebära att man inte kan arbeta överhuvudtaget eller bara kan arbeta deltid. Det är sällan ovanligt att våldutsatta tvingas sjukskriva sig på grund av våldets effekter på hälsan eller ta ledigt från arbetet för att uppsöka hälso- och sjukvård. Även bland våldsutövare var arbetsfrånvaron hög, vilket kunde bero på till exempel hälsoproblem eller medverkan i den rättsliga processen (till exempel domstolsförhandlingar). Det framkom även i ett flertal studier att både våldutsatta och våldsutövare uppvisade en försämrad produktivitet till följd av våldet, ofta på grund av att våldet orsakade psykiska problem (till exempel ångest, depression, trötthet och aggressivitet) och utgjorde en distraktion från arbetet. Våldet påverkade även relationer på arbetsplatsen och arbetsmiljön på flera negativa sätt, till exempel genom

¹ Skr. 2016/17:10

² SOU, 2021:86

försämrade relationer till kollegor och klienter. Vidare upplevde många utsatta, samt kollegor till dessa, att arbetsmiljön påverkades negativt, bland annat genom oro och rädsla för både den utsattas och sin egen säkerhet.

Slutligen återfanns inga studier som studerat de ekonomiska kostnader som våldet kan medföra, till exempel i form av produktionsförlust eller sjukskrivningar, vid en specifik arbetsplats. Sådan information finns dock tillgänglig men utgår från ett bredare, nationalekonomiskt, perspektiv och presenteras på andra håll i föreliggande kunskapsöversikt.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det finns ett flertal studier som studerat och kopplat våld i nära relation till arbetsplatsen, både vad gäller omfattningen av våldsutsatta och våldsutövare, samt de konsekvenser som våldet kan få. Däremot kan konstateras att flera kunskapsluckor kvarstår. Till exempel är det få studier som genomförts i en nordisk kontext, vilket kan försvåra överförbarheten av resultaten till svenska arbetsplatser. Genom vår litteratursökning identifierades enbart en svensk studie på detta område, medan övriga studier främst genomförts i USA, Kanada och Australien. Vidare identifierades inga studier som undersökte omfattning av hedersrelaterat våld och förtryck, eller explicit fokuserade på hbtqi+-relationer, bland anställda vid en specifik arbetsplats. Utöver detta behövs även mer forskning kring våldets kostnader för den enskilda arbetsplatsen. Utifrån den kunskap som dock finns angående omfattningen och konsekvenserna av våldet bland anställda är det även centralt att mer forskning behövs kring de sätt som arbetsplatsen kan arbeta med effektiva metoder och arbetssätt för att hantera och förebygga våldet.

INLEDNING

Våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, är ett brott mot mänskliga rättigheter och utgör ett stort samhällsproblem. Enligt Europarådets Istanbulkonvention från 2011³, som Sverige ratificerade 2014, definieras våld i nära relationer som fysiskt, psykiskt, sexuellt och ekonomiskt våld, där ett särskilt fokus är att stoppa mäns våld mot kvinnor och barn. I en global sammanställning av utsatthet för fysiskt och sexuellt våld i nära relation beräknar WHO⁴ att 27 procent av kvinnor världen över någon gång, efter sin 15-årsdag, utsatts för sådant våld av en nuvarande eller tidigare partner. I den senaste nationella undersökningen genomförd av Brottsförebyggande rådet (BRÅ)⁵ rapporterades liknande resultat, där var fjärde kvinna och var sjätte man uppgav att de någon gång varit utsatt för våld i nära relationer av en nuvarande eller före detta partner.

Även om våld i nära relationer förekommer i alla samhällsklasser och former av partnerkonstellationer, såväl i heterosexuella som hbtqi+-relationer, har den övervägande majoriteten av forskningen fokuserat på mäns våld mot kvinnor. Därmed är kunskapen om hur våldet ter sig i andra nära relationer, som till exempel våld i samkönade relationer, mycket begränsad⁶. Det är dock visat att mäns våld mot kvinnor ofta är grövre än vice versa, vilket innebär att det krävs stora samhällsresurser för att hantera just mäns våld mot kvinnor. Till exempel rapporterade BRÅ⁷ att kvinnor i mycket högre utsträckning var tvungna att uppsöka sjukhusvård eller tandvård för de uppkomna skadorna jämfört med män. Forskning visar även att utsattheten oftast är högre för de kvinnor som har många sårbarhetsfaktorer, så som till exempel ekonomisk utsatthet, missbruk eller olika former av funktionsnedsättningar⁸. Sammantaget innebär detta att arbetet för att förhindra våldet behöver vara inkluderande, samtidigt som det även behöver vara ett särskilt fokus på mäns våld mot kvinnor och hur samhället kan arbeta för att hantera denna form av våld mer effektivt.

Ett av regeringens jämställdhetspolitiska delmål är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, vilket således även innefattar våld i nära relationer. I enlighet med Istanbulkonventionen är det nödvändigt att flera samhällsarenor har ett aktivt engagemang i det våldsförebyggande arbetet för att lyckas med detta. I den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor⁹ betonar regeringen att alla samhällssektorer som kommer i kontakt med personer som berörs av våld i nära relation behöver ha beredskap för att upptäcka det. Det behövs också större kunskap om våldets utbredning och kostnader. För att nå målet att våld i nära relationer ska upphöra måste våldet således motverkas på flera arenor, där arbetsplatsen är en sådan arena som ännu är relativt utforskad i en nordisk kontext.

³ Europeiska rådet, 2011

⁴ WHO, 2021

⁵ Brottsförebyggande rådet, 2014

⁶ Edwards m.fl., 2015

⁷ Brottsförebyggande rådet, 2014

⁸ Breiding & Armour, 2015; Purvin, 2007

⁹ Skr. 2016/17:10

För att förtydliga det viktiga arbete som arbetsplatser kan göra när det kommer till våld i nära relation framställde den Internationella arbetsorganisationen (ILO) konvention 190 om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet¹⁰. Denna konvention betonar särskilt att våld i nära relation kan påverka individers arbetsförmåga och produktivitet samt vikten av att olika samhällsinstitutioner kan bidra med hjälp att upptäcka, hantera och visa på konsekvenserna av våldet.

Det finns i nuläget begränsat med kunskap om hur arbetsplatsen kan fungera som arena för det förebyggande arbetet och det finns än mindre forskning om hur arbetsplatsers arbete kan optimeras i en nordisk kontext. För att detta arbete ska vara effektivt är det dock nödvändigt att först öka kunskapen om hur våld i nära relation, och dess konsekvenser för både våldsutsatta och våldsutövare, påverkar arbetsplatsen.

Våldets konsekvenser på individnivå

Våldet innebär ofta allvarliga skador för de som utsätts och konsekvenserna är ofta långvariga. De som utsätts löper bland annat högre risk att utveckla missbruksproblem, kronisk smärta, depression, ångest, självmordstankar och posttraumatisk stress¹¹. För att våldet ska upphöra behöver många våldsutsatta lämna den destruktiva relationen, även om detta inte är en garanti för att våldet upphör. Att lämna en våldsam partner är en process och det kan ta flera försök innan den utsatta lyckas med detta¹². I denna process har framgångsfaktorer för att lyckas lämna en våldsutövande partner bland annat påvisats vara stöd från närstående och ett positivt bemötande från aktörer som kan ge olika former av stöd, så som till exempel polis¹³. Bland de faktorer som däremot utgör svårigheter för de utsatta att lämna en våldsam partner lyfts ett ekonomiskt beroende av våldsutövaren som ett av de största hindren¹⁴.

Att utsatta för våld i nära relation hamnar i en ekonomiskt utsatt position är sällan ovanligt då många våldsutövare har ett alkohol-, drog-, eller spelmissbruk, vilket kan leda till ökat behov av mer pengar och/eller svårigheter att behålla en anställning¹⁵. Detta kan i sin tur leda till att våldsutövaren på olika sätt utövar ekonomisk kontroll över sin partner, till exempel genom att ta lån i partnerns namn eller överföra partnerns inkomster eller bidrag till sitt eget bankkonto¹⁶. Den ekonomiska kontrollen kan även yttra sig på andra sätt genom att våldsutövaren till exempel tvingar den utsatta att säga upp sig från sitt arbete, vilket också skapar en ekonomisk beroendeställning till våldsutövaren. Sammantaget utgör den ekonomiska sårbarheten för de utsatta en svårighet att klara sig på egen hand, vilket följaktligen gör det svårare att lämna relationen¹⁷. Våldsutsatta kvinnor som inte får stöd i att säkra sin ekonomiska situation löper därmed en större risk att ha fortsatt kontakt med, och även att återvända till, våldsutövaren¹⁸. Samspelet av ekonomiskt våld, låg självkänsla och bristande socialt stöd är vanligt förekommande bland våldsutsatta. En anledning till detta är att många våldsutövare isolerar den utsatta

¹⁰ S. 4. ILO 190 2019

¹¹ McOrmond-Plummer m.fl., 2014; WHO 2021

¹² Di Basilio m.fl., 2022

¹³ BRÅ, 2008; Jose & Novaco, 2016; Karmimura m.fl., 2013; Lelaurain m.fl., 2017

¹⁴ Kim & Grey, 2008; Lelaurain m.fl., 2017; Stylianou, 2018

¹⁵ Kropp m.fl., 2010

¹⁶ Stylianou, 2018

¹⁷ Branigan och Grace, 2005

¹⁸ Purvin, 2007; Sanders & Schabel, 2007

från vänner och familj i avsikt att göra den utsatta beroende av våldsutövaren, vilket syftar till att upprätthålla cykeln av våld och kontroll¹⁹. Vanliga sätt att uppnå detta är genom övertalning eller hot som leder till att den utsatta spenderar allt mindre tid med andra, men även försök att vända den utsatta mot sina närstående, eller tvärtom, förekommer. Denna sociala, och ofta även fysiska, isolering gör det svårt för utomstående att upptäcka övergreppen. Isoleringen begränsar även den våldsutsattas valmöjligheter och bidrar till att denne kan normalisera våldet, vilket gör det svårare att identifiera handlingarna som skadliga²⁰.

Utifrån att många utsatta befinner sig i en ekonomiskt utsatt situation kan en anställning därför vara en nödvändighet för utsatta för att minska både isoleringen och det ekonomiska beroendet. I intervjuer med kvinnor som utsatts för våld i nära relation framkommer det också att många upplevt arbetsplatsen som en fristad från våldet²¹. Relationer till medarbetare, och att se sig själv klara av arbetsuppgifterna gav dem tillbaka både självkänsla och självförtroende som de förlorat i relationen med våldsutövaren. En egen inkomst stärkte dem också i tilliten till sig själva och underlättade möjligheten att lämna relationen.

Våldets ekonomiska konsekvenser på samhällsnivå

Förutom de konsekvenser som våld i nära relation får för den enskilde utsatta individen är omfattningen av de ekonomiska konsekvenserna av våldet på samhällsnivå stora. I Europa har EIGE²² uppskattat kostnaderna för våld i nära relation under 2019 till 175 miljarder Euro, där kvinnors utsatthet utgör drygt 87 procent av dessa kostnader, det vill säga 152 miljarder Euro. Kostnaderna innefattar inkomstbortfall, hälso- och sjukvård, kostnader kopplat till den rättsliga processen, rättshjälp, social välfärd, personliga kostnader som att flytta eller betala för annan hjälp, skyddade boenden och barns rättigheter, särskilda kostnader för utsatta kvinnor som flytt från våldsutövare samt fysisk och emotionell påverkan på de utsatta. I samma rapport anger de att kostnaderna för våld i nära relationer i Sverige uppgår till 4 miljarder Euro av vilka kvinnors utsatthet beräknas kosta 3,5 miljarder Euro. I Danmark uppskattades samma kostnader till 2,2 miljarder Euro, varav kvinnors utsatthet beräknades kosta det danska samhället 2 miljarder Euro.

I Danmark²³ gjordes uppskattningar av kostnaderna under 2010 för våldet, vilket dock inte var lika omfattande som EIGEs beräkningar (ovan). Vad gäller den danska rapporten fokuserades övergripande på våld mot kvinnor och inte specifikt på våld i nära relation, bland annat med anledning av att en sådan urskiljning inte gick att göra i de register som studerades. Däremot kunde uppskattningar av våldets kostnader göras baserat på vetskapen att cirka 30% av alla danska kvinnor som på grund av våldsutsatthet gör en polisanmälan, uppsöker medicinsk vård, eller uppger utsatthet för våld i omfångsundersökningar, gör detta med anledning av utsatthet för våld i nära relation. Rapporten uppskattade att våldet kostar det danska samhället cirka 30 miljoner DKK (ungefär 42 miljoner SEK) varje år, enbart i termer av produktionsförlust. När andra

¹⁹ Heimer m.fl., 2019

²⁰ Heimer m.fl., 2019; Lehmann m.fl., 2012

²¹ Alsaker m.fl., 2016

²² European Institute for Gender Equality, EIGE, 2021

²³ Helweg-Larsen m.fl., 2010

kostnader adderas, till exempel kostnader för skyddade boenden och hälso- och sjukvård, ökar denna uppskattning till cirka 280 miljoner DKK per år.

I Norge²⁴ ges mer precisa och aktuella kostnadsuppskattningar för våld i nära relation. De ekonomiska kostnaderna innefattade också ett brett spektrum då man utöver inkomst- och produktionsbortfall även gjorde beräkningar på förlorade skatteintäkter. Dessutom beräknades kostnader för våldsutsatta vuxna, våldsutsatta barn, anhöriga, och våldsutövare, vilket presenteras både separat och sammanvägt. Totalt sett beräknas våld i nära relation kosta det norska samhället 25,2 miljarder NOK per år. Majoriteten av denna kostnad (19,6 miljarder NOK) beräknas uppstå till följd av frånvaro från arbetet²⁵, vilket inkluderar sjukskrivningar, uttag av sjukdagar, och att enbart kunna arbeta deltid. Här räknas även dödsfall och våldsutövares oförmåga att arbeta utifrån vistelse i fängelse in. Kostnaderna kopplat till frånvaro från arbetet beräknades till 5 miljarder NOK för våldsutsatta vuxna, 12 miljarder NOK för våldsutsatta barn (ur ett prospektivt perspektiv), 2 miljarder NOK för våldsutövare, 370 miljoner NOK för anhöriga och 360 miljoner relaterat till det dödliga våldet.

Utöver kostnader som uppstår till följd av frånvaro från arbetet beräknades även i den norska rapporten kostnaderna för den lägre grad av produktivitet som uppstår på arbetet hos de som påverkas av våldet²⁶. Då detta är svårt att mäta rent konkret gjordes uppskattningen av produktionsförlusten genom paralleller till studier om hur den ekonomiska förlusten för arbetsplatser ter sig för individer med depression. Baserat på detta beräknas att den reducerade arbetsprestationen som kan uppstå till följd av våld i nära relationer uppgår till cirka 3,3 miljarder NOK varje år. Slutligen beräknas även förlust av skatteintäkter till följd av våld i nära relation uppgå till cirka 2,2 miljarder NOK årligen.

Arbetsgivarens ansvar

Utöver det faktum att många utsatta upplever arbetet som en tillflyktsort från våldet och en möjlighet till ökad ekonomisk självständighet, finns också ett arbetsgivaransvar när det kommer till våld i nära relation. ILO:s konvention 190 om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet²⁷ understryker just arbetsgivarens ansvar gällande prevention och hantering av sexuella trakasserier och våld i nära relationer. Konventionen framhäver hur både trakasserier och våld i nära relationer kan hindra personer, särskilt kvinnor, från att komma in på arbetsmarknaden samt att inte kunna stanna kvar på en arbetsplats tillräckligt länge för att kunna avancera sin karriär på ett betydelsefullt sätt. Vidare lyfter konventionen att våldet även har en negativ effekt på arbetsplatsen, relationer på arbetsplatsen, medarbetarnas engagemang, företagets rykte och produktivitet, samt innebär en stor ekonomisk årlig kostnad för arbetsgivaren. Sverige har ännu inte ratificerat ILO:s konvention men i det betänkande som överlämnades till regeringen i oktober 2021²⁸ bedömdes det att svensk rätt är förenlig med konventionens innehåll och att det därmed inte finns några hinder för att Sverige skulle kunna ratificera konventionen. Utöver detta bedömde utredningen att det finns ett behov av att ta fram

²⁴ Pedersen m.fl., 2023

²⁵ Engelska absenteeism

²⁶ Engelska presenteeism

²⁷ ILO 190 2019

²⁸ SOU: 2021:86

informationsmaterial i kunskapshöjande syfte kring hur arbetsgivare kan arbeta med dessa frågor.

Arbetsgivansvaret när det kommer till våld i nära relation synliggörs även genom att arbetsgivaren har ett ansvar för de anställdas arbetsmiljö²⁹, vilket innebär ett ansvar att främja de anställdas välmående samt hantera och stötta både våldsutsatta och våldsutövare. Utöver Arbetsmiljölagen som stödjer arbetsgivaren att arbeta med dessa frågor finns även andra incitament som de tidigare beskrivna ekonomiska kostnaderna som uppstår för arbetsgivaren när det gäller våldets konsekvenser³⁰. Detta innebär att arbetsgivaren har flera anledningar till att aktivt arbeta med att förebygga våld i nära relation. För att möjliggöra ett effektivt arbete på arbetsplatsen behövs dock mer kunskap om hur våldet påverkar arbetsplatser på olika sätt. Även om det genomförts en del internationell forskning om hur våld i nära relation på olika sätt kan påverka arbetsplatsen³¹, vet vi dock lite om omfattningen och effekterna av detta problem i en nordisk kontext.

Tidigare litteraturöversikter om arbetsplatsen och våld i nära relation samt identifierade kunskapsluckor

I skrivande stund har två tidigare litteraturöversikter genomförts som båda studerar hur våld i nära relation på olika sätt kan påverka arbetsplatsen³². I den första litteraturöversikten användes ett bredare fokus där syftet var att skapa sig en bild över den forskning som fram till 2018 publicerats på området³³. Resultatet visade att majoriteten av de inkluderade studierna genomförts i USA, var publicerade efter 2010, använde kvantitativ metod, och fokuserade på kvinnors utsatthet för våld i nära heterosexuella relationer. Den största andelen studier som inkluderades i litteraturöversikten fokuserade på att undersöka sambandet mellan våld i nära relation och huruvida den utsatta, eller våldsutövaren, hade ett arbete eller inte. Ett annat vanligt tema som studerades var hur utsatthet för våld i nära relation påverkade arbetsplatsen. Detta innefattade till exempel hur utsatthet för, och utövande av, sådant våld kunde försvåra möjligheten att erhålla och behålla ett arbete, hur våldsutövaren på olika sätt försvårade möjligheten för den utsatta att ta sig till arbetet, och hur arbetsförmågan påverkades negativt. Mindre vanligt förekommande var studier som undersökte hur våldet påverkade den utsattas hälsa eller hur arbetsplatser kan arbeta brottsförebyggande när våldet väl har upptäckts bland anställda.

Liknande resultat finns i en svensk rapport om kvinnor med erfarenhet av hedersrelaterat våld och förtryck³⁴. Där beskrivs hur kyskhetsnormer och kravet att kvinnor och flickor är ansvariga för hushållet haft en negativ effekt på deras möjligheter att få en anställning. Det finns däremot inga resultat om personer som har en anställning och hur utsatthet för hedersvåld påverkar arbetsplatsen.

I den andra litteraturöversikten analyserades enbart de kvalitativa studier som identifierades i den ovan beskrivna litteraturöversikten, där utsatta kvinnor intervjuats

²⁹ Arbetsmiljölagen 1977:1160

³⁰ European Institute for Gender Equality, EIGE, 2021

³¹ MacGregor m.fl., 2021; MacGregor m.fl., 2022

³² MacGregor m.fl., 2021; MacGregor m.fl., 2022

³³ MacGregor m.fl., 2021

³⁴ Baianstovu & Särnstedt Gramnaes, 2021

om de möjligheter och utmaningar som de upplevde att arbetsplatsen kunde medföra i relation till utsatthet för våld i nära relation³⁵. Bland de fördelar som ett arbete kunde medföra upplevde många utsatta att deras arbete gav dem möjlighet till olika typer av stöd, såväl socialt stöd från kollegor som mer formellt stöd genom de åtgärder som arbetsplatsen kunde erbjuda. Vidare upplevde många utsatta kvinnor att arbetet gav dem en ekonomisk självständighet som i sin tur ökade upplevelsen av kontroll över sin situation, men också i termer av ökad autonomi, samt ökad självkänsla och självförtroende. Utöver detta var det också vanligt att många upplevde arbetet som en tillflyktsort och fristad från våldet. För andra utsatta var dock upplevelsen att våldet följde med dem till arbetsplatsen, till exempel i form av att våldsutövaren kontaktade dem under arbetstid eller befann sig vid arbetsplatsen för att fortsätta skrämja, hota eller utöva våld. Detta beteende kunde även drabba den utsattas kollegor eller kunder. Flera kvinnor upplevde även att den ekonomiska självständighet som deras arbete medförde kunde utgöra ett hot mot våldsutövarens inflytande och kontroll över den utsatta och således kunde vara en orsak till våldet. Sammanfattningsvis konstaterar författarna till översikten att arbetsplatsen kan innebära både möjligheter och utmaningar för utsatta kvinnor och att det oftast rör sig om en balansgång mellan dessa två aspekter.

Sammantaget finns det således kunskap om hur våld i nära relation på olika sätt kan påverka arbetsplatsen. Samtidigt återstår flera kunskapsluckor som fortfarande är aktuella och som synliggörs av de tidigare genomförda litteraturöversikterna på området³⁶. En viktig kunskapslucka är det faktum att majoriteten av de studier som identifierades och inkluderades i dessa översikter förlitade sig på urval av både anställda och arbetslösa, där fokus var att studera sambandet mellan våld i nära relation och huruvida den utsatta eller våldsutövaren hade ett arbete eller ej. Sådana studier bidrar givetvis med viktig information till forskningsfältet som helhet, dock ger den mindre kunskap om hur den enskilda arbetsplatsen dels påverkas av detta våld, dels kan arbeta med ett effektivt brottförebyggande arbete. I relation till denna kunskapslucka är det få studier som har undersökt en specifik arbetsplats eller yrkesgrupp. I detta avseende behövs mer kunskap om hur våldet kan påverka olika typer av yrkesgrupper och arbetsplatser för att kunna designa och implementera adekvata brottförebyggande åtgärder som är anpassade efter den specifika arbetsplatsen³⁷. Dessutom fokuserar majoriteten av artiklarna i litteraturöversikterna på kvinnor som utsatts för våld i nära heterosexuella relationer. Därmed vet vi mindre om andra gruppers utsatthet (till exempel i samkönade relationer eller personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck).

Vidare har de flesta studier fokuserat på utsatthet för våld i nära relation, med följden att det till stor del saknas kunskap om våldsutövarperspektivet i befintlig forskning på området. Ytterligare en kunskapslucka är det faktum att majoriteten av de studier som identifierats är genomförda i USA, men också i låginkomstländer. När information dessutom saknas om vilken typ av yrkesgrupp eller arbetsplats som studerats bör överförbarheten av dessa resultat till en nordisk kontext iakttas med försiktighet. Utöver de ovan nämnda kunskapsluckorna återfinns även några metodologiska begränsningar med de tidigare genomförda litteraturöversikterna. Till exempel gjordes ingen

³⁵ MacGregor m.fl., 2022

³⁶ MacGregor m.fl., 2021; MacGregor m.fl., 2022

³⁷ MacGregor m.fl., 2021; MacGregor m.fl., 2022

kvalitetsgranskning av de inkluderade studierna, vilket är en viktig aspekt för att försäkra sig om att de slutsatser som dras är baserade på tillförlitlig forskning.

Kunskap i en nordisk kontext

Förebyggande insatser behöver vara kontextuella och följa länders sociala välfärd och lagstiftning för att kunna få bästa effekt. Det innebär att kunskap mellan länder behöver granskas även utifrån ett överföringsperspektiv. Därmed är det av stor vikt att se vilken kunskap som finns i Sverige och de nordiska länderna om arbetsplatsers möjligheter att förebygga våld i nära relation. Andra länder, som Kanada, Australien och Nya Zeeland, som har liknande system och samhällskontext, är också av intresse att undersöka för att på så vis kunna använda och omsätta kunskapen på området. En fördel med att inkludera dessa länder är att de har mer kunskap på området än de nordiska länderna samt har kommit längre i etableringen av arbetsplatsen som en arena för att bemöta och förebygga våld i nära relationer. En anledning till detta är det uppmärksammade mordet på Tony McNaughton år 2000 i Vancouver, Kanada³⁸. Tony dödades på sin arbetsplats när han försökte skydda en kollega från hennes våldsamma före detta partner. Sedan dess har hans efterlevande partner och den kanadensiska motsvarigheten till Arbetsmiljöverket (WorkSafeBC) tagit fram brottsförebyggande program för att skydda anställda mot våld i nära relationer.

Även i Australien finns ett liknande program (DVF Work Aware³⁹) som syftar till att utbilda och stötta chefer och anställda i att bemöta och förebygga våld i nära relationer. I Australien infördes en lagändring i The Fair Work Act som ger alla anställda, även tillfälligt och deltidsanställda, rätten till tio dagars ledighet utan löneavdrag per år vid förekomst av våld i nära relationer. Syftet med lagen är att utsatta ska kunna upprätthålla inkomst och stabilitet i livet när de uppsöker vård, deltar i juridiska processer eller flyr från en våldsam partner. Lagstiftningen har dock medfört kritik då den anställda måste kunna bevisa uppsökande av vård, polisanmälan eller dokument från stödorganisationer som bekräftar att den anställda varit i kontakt med dem.

Sådana initiativ, organisationer och lagstiftningar som beskrivits ovan, och den kritik de möter, kan användas som inspiration och lärdomar för Sverige. Det är också värt att notera att både Australien och Kanada under 2023 ratificerat ILO:s konvention 190 om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet, vilken träder i kraft i dessa länder under 2024.

Problemformulering

Våld i nära relation behöver förebyggas på flera olika typer av arenor i samhället där arbetsplatsen kan vara en av de viktigaste för den enskilda individen. I tidigare forskning påvisas betydelsen av att ha ett arbete och en arbetsplats för de utsatta och de möjligheter som detta ger, men kunskapsluckorna är fortfarande många. Majoriteten av de studier som genomförts utgår inte från arbetsplatsen i sig utan är mer övergripande om både våldsutsatta och våldsutövares förmåga att arbeta eller hur våldet påverkar möjligheten att ha ett arbete. Specifika studier där arbetsplatsen eller specifika

³⁸ Domestic Violence in the Workplace: Allen Sawkins Interview | WorkSafeBC

³⁹ Welcome to DVF Work Aware - Domestic and Family Violence - Working Women's Centres of Australia

yrkesgrupper är i fokus är inte lika vanliga⁴⁰. Likaså är majoriteten av studier som genomförts på detta område från USA. Även om överförbarheten till en nordisk kontext utgör ett fokus i föreliggande rapport är det således även av vikt att studera resultat från studier genomförda i andra länder än USA för att öka kunskapen om arbetsplatsers roll i relation till våld i nära relation. Därmed kommer även resultat från andra länder än en nordisk kontext att inkluderas om dessa studerar arbetsplatser eller yrkesgrupper som bedöms vara relevanta för en nordisk kontext.

För att förstå hur arbetsplatsen kan vara en arena för det förebyggande arbetet behöver vi undersöka hur det ser ut på arbetsplatsen i sig. Frågor som kvarstår är bland annat hur vanligt förekommande våld i nära relation på arbetsplatser är vad avser både våldsutsatta och våldsutövare, samt vilken påverkan våldet har på arbetsplatsen vad gäller arbetsförmåga, arbetsmiljö och produktivitet. Ytterligare kunskapsluckor på området behöver också identifieras så att arbetsgivaren bättre kan anpassa sina åtgärder för de behov som finns. I de tidigare översikter som gjorts identifieras bland annat en brist på forskning avseende såväl interventionsforskning relaterat till våldsutövares beteende på arbetsplatser som forskning som inkluderar andra relationer än mäns våld mot kvinnor, det vill säga, kvinnor som våldsutövare, våld i hbtqi+-relationer eller personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck⁴¹. Även forskning kring förebyggande arbete av våld i nära relationer där hedersrelaterat våld och förtryck är motivet saknas⁴². För att arbeta för ökad jämställdhet och lika villkor behöver samtliga av dessa kunskapsluckor belysas för enskilda arbetsplatser och yrkesgrupper, där även fler kunskapsluckor behöver identifieras.

Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med föreliggande arbete var att ta fram en forskningsöversikt som undersöker våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck i relation till arbetsplatsen, främst med fokus på en nordisk kontext, samt att identifiera relevanta kunskapsluckor på området. Följande frågeställningar är i fokus:

1. I vilken omfattning förekommer våldsutsatta respektive våldsutövare på arbetsplatser avseende mäns våld mot kvinnor, kvinnors våld mot män, våld inom hbtqi+ relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck?
2. Vilken konsekvens har våld i nära relationer på arbetsplatser avseende arbetsförmåga, relationer på arbetsplatser, arbetsmiljö och produktivitet?
3. Vilken ekonomisk kostnad medför konsekvensen av våld i nära relationer i form av exempelvis sjukskrivningar, vikarier och produktionsförlust på en arbetsplats?

⁴⁰ MacGregor m.fl., 2021; MacGregor m.fl., 2022

⁴¹ MacGregor m.fl., 2021; Strand, 2022

⁴² Strand, 2022

METOD

Procedur

För att besvara syftet har en systematisk litteraturöversikt i form av en omfattningsöversikt⁴³ genomförts med en explorativ ansats. Det är en typ av litteraturöversikt som syftar till att systematiskt identifiera och kartlägga bredden av tillgänglig forskning samt finna och förtydliga nyckelbegrepp, ofta oavsett källa, där både vetenskapliga artiklar och så kallad ”grålitteratur” (till exempel myndighetsrapporter, doktorsavhandlingar och böcker) ingår i urvalet av litteratur⁴⁴.

Två olika sökningar genomfördes för att finna såväl de vetenskapliga artiklarna som den grå litteraturen. Den första sökningen gjordes i vetenskapliga databaser där vetenskapliga artiklar eftersöktes. Den andra sökning genomfördes för att finna grå litteratur och avgränsades till nordiska länder samt Kanada, Australien och Nya Zeeland. Sammanställning av litteratur och skrivandet av rapporten gjordes i samråd mellan rapportens författare och Jämställdhetsmyndigheten som bistått med vägledning och feedback under arbetets gång.

Sökstrategi

Sökstrategi och urval av databaser gjordes i samråd med Anna Boström, bibliotekarie vid Örebro universitet. Först konstruerades en lista med relevanta sökord som syftade till att inkludera så många artiklar som möjligt samtidigt som inte exkluderade relevant forskning. Relevanta söktermer som rekommenderades på databasernas respektive ämnesordslistor inkluderades i detta arbete.

Förekommande synonymer på en relevant sökterm identifierades då olika engelskspråkiga länder använder olika begrepp för våld i nära relationer. Till exempel använder forskare i Australien oftare sökord som ”domestic violence” medan forskare i USA och England använder sökord som ”intimate partner violence”.

Sökorden kombinerades sedan i olika sökblock, vilket är kombinationer av flera söktermer som besvarar en frågeställning. Detta underlättar sökningsprocessen då det ger en bredare sökning. Totalt konstruerades fyra sökblock, se figur 1.

⁴³ Eng. scoping review

⁴⁴ Munn m.fl., 2022

Block 1: Arbete och produktivitet

"Workplace" OR "productivity" OR "employability" OR "workers" OR "worker"
OR "job performance" OR "employment" OR "unemployment" OR
"employee" OR "work capacity" OR "career" OR "occupation" OR "job stress"
OR "work-life balance" OR "work stress" OR "job satisfaction" OR
"absenteeism" OR "occupational stress" OR "burnout" OR "employee well-
being" OR "job demands" OR "reduced capacity" OR "economic cost" OR
"turnover" OR "business cost" OR "sick leave" OR "human capital" OR "Forced
labor" OR "forced labour" OR "undocumented workers" OR remittance OR
"forbid employment" OR "employment sabotage"

Block 2: Våld i nära relationer

"Partner violence" OR "domestic violence" OR "batterer" OR "spousal abuse"
OR "partner stalking" OR "partner harassment" OR "intimate partner
violence" OR "domestic abuse" OR "dating violence" OR "partner aggression"
OR "femicide"

Block 3: Hedersrelaterat våld och förtryck

"Honor-based violence" OR "honor-based violence" OR "honor crimes" OR
"honour crimes" OR "child marriage" OR "child brides" OR "family killing" OR
"genital mutilation" OR "married girls" OR "in-law violence" OR "family honor"
OR "family honour" OR "gender-based violence"

Block 4: HBTQI+

"LGBTQ" OR "same sex" OR "homosexual" OR "lesbian" OR "bisexual" OR
"queer" OR "sexual minorities" OR "transgender" OR "transsexual" OR "non-
binary" OR "gender nonconforming" OR "gender minorities" OR "men who
have sex with men" OR "women who have sex with women"

Figur 1. Beskrivning av de sökblock som användes i sökning efter artiklar i databaser.

De fyra sökblocken användes konsekvent i tre formationer:

1. Våld i nära relationer + Arbete och produktivitet
2. Hedersrelaterat våld och förtryck + Arbete och produktivitet
3. hbtqi+ + Våld i nära relationer + Arbete och produktivitet

Sökningarna var inställda på vetenskapliga artiklar som innehöll sökorden i antingen titel, sammanfattning (abstract) eller nyckelord. Ett undantag gjordes för de sökningar som relaterade till hedersrelaterat våld och förtryck, där artiklar inkluderades om sökorden återfanns någonstans i artikeln. Anledningen till detta var att sökningarna efter hedersrelaterat våld och förtryck innehöll ett sådant begränsat antal träffar, vilket reflekterar den begränsade mängd forskning som finns på detta område.

Därefter genomfördes en explorativ sökning i databaserna: PsycInfo, Sociological Abstracts, Social Services Abstracts, PubMed, Cinahl, Business Source Elite, Scopus, Web of Science och EconLit. Tillsammans gav databaserna ett brett tvärvetenskapligt utfall. Referenslistor från artiklar som framkom under sökningens granskades även för att finna eventuellt ytterligare relevanta artiklar samt för att få en ökad förståelse för terminologin och möjlighet att eventuellt lägga till fler söktermer i sökblocken.

Sökningen avslutades när endast dubletter hittades i sökningar på andra databaser eller med ytterligare söktermer. Exempel på resultat av sökningar i databaser kan ses i figur 2. En fullständig översikt av samtliga sökningar finns tillgänglig på begäran⁴⁵.

Våld i nära relationer + Arbetsplats	Hedersrelaterat våld och förtryck + Arbetsplatsen
3048 Scopus	835 Scopus
2310 Web of Science	813 Web of Science
1682 CINAHL	447 PubMed
1626 PsycINFO	390 CINAHL
1417 PubMed	338 Social Services Abstracts
1133 EconLit	277 Sociological Abstracts
990 Social Services Abstracts	243 PsycINFO
952 Sociological Abstracts	230 Business Source Elite
878 Business Source Elite	77 EconLit

Figur 2. Exempel på resultat av antal funna artiklar vid två sökningar

Inklusions- och exklusionskriterier

I litteraturöversikten inkluderades vetenskapligt granskade studier med kvalitativ eller kvantitativ forskningsdesign som publicerats efter år 2010 och var skrivna på engelska, svenska, danska eller norska, vilka utgick från en arbetsplats eller en yrkesgrupp, till exempel en undersökning inom ett nationellt fackförbund.

För att stärka resultatens relevans och överförbarhet bestämdes att artiklar som undersökte prevalensen av våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck på arbetsplatsen skulle exkluderas om en del av studiepopulationen var under 18 år, om studien inte utgick från en specifik arbetsplats eller om datainsamlingen skedde genom ett bekvämlighetsurval.

Artiklar exkluderades även om datainsamlingen avslutades innan 2005, eller om studien utgått från arbetsplatser, eller yrken, vars arbetsmiljö inte återfinns i en nordisk kontext, till exempel ”domestic workers” där den som arbetar bor hos sin arbetsgivare. Då sådana studier uteslutande återfanns i länder som kategoriseras som låginkomstländer exkluderades studier från sådana länder genom att utgå från Världsbankens definition⁴⁶. Detta då möjligheterna att överföra resultat från studier i sådana länder till en nordisk kontext är högst begränsade. Studier med den amerikanska militären exkluderades också på grund av låg överförbarhet till en nordisk kontext.

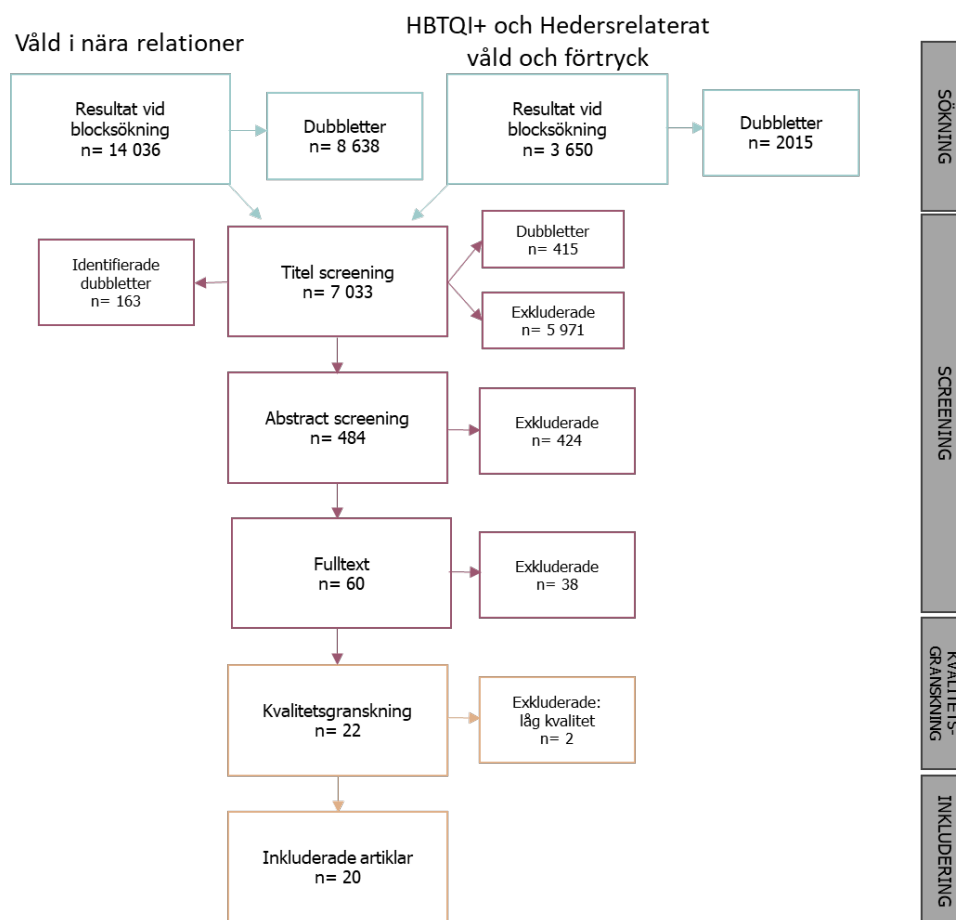
Urvalsprocess

I figur 3 finns en översikt av hela urvalsprocessen vilken genomfördes i Covidence som är en nätbaserad programvara för litteraturöversikter. Efter att dubletter sållats bort från samtliga sökningar kvarstod 7,033 artiklar. Efter titelgranskning exkluderades 5,971 artiklar som var uppenbart irrelevanta för rapportens syfte samt ytterligare 578 dubletter.

⁴⁵ Kontaktuppgifter sidan 2

⁴⁶ The World Bank (n.d): <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups>

Granskning av abstract innefattade därmed 484 artiklar. Efter granskning av abstract kvarstod 60 artiklar som gick vidare till fulltextgranskning. Samtliga författare gick igenom artiklarna var för sig utifrån inklusions- och exklusionskriterier och därefter diskuterades granskningen av samtliga artiklar i helgrupp där konsensusbeslut fattades om vilka artiklar som skulle inkluderas eller exkluderas, här diskuterades också resultatet av sökningen efter grå litteratur (mer om denna sökning i nästa avsnitt). Slutligen kvarstod 22 artiklar till kvalitetsgranskningen. Slutligen kvarstod 22 artiklar till kvalitetsgranskningen.

Figur 3. Urvalsprocess

Kvalitetsgranskning

Kvalitetsgranskningen utgick från granskningsmallen QualSyst⁴⁷ som består av tio till fjorton kriterier (beroende på metodologisk design) som inkluderar olika metodologiska aspekter och tillvägagångssätt i kvalitativa och kvantitativa studier. För att säkerställa att samtliga rapportförfattare förhöll sig till kvalitetsgranskningen på ett samstämmigt sätt valdes inledningsvis tio artiklar slumpmässigt ut och granskades separat av rapportförfattarna. Efter dessa separata granskningar jämfördes dessa och eventuella olikheter i bedömningen diskuterades för att komma fram till en gemensam bedömning. Resterande granskning kunde sedan utföras individuellt av samtliga i

⁴⁷ Kmet m.fl., 2004, se bilaga 1

forskarlaget. Två artiklar erhöll låg kvalitet och exkluderades därmed från rapporten⁴⁸. Efter kvalitetsgranskning återstod 20 vetenskapliga artiklar (se figur 3).

Procedur vid insamling av gråliteratur

Sökning efter grå litteratur syftade till att ge en djupare förståelse för fältet i en nordisk kontext, därför avgränsades denna sökning till nordiska länder samt Australien, Kanada och Nya Zeeland. Som vid litteratursökningen gjordes urvalet av databaser tillsammans med Anna Boström från Örebro universitetsbibliotek. Google Scholar ansågs fånga upp majoriteten av tillgängligt material, men sökningar gjordes även på samtliga länders sökportaler för doktorsavhandlingar (diva.se, cristin.no, forskningsportal.dk, catalogue.nla.gov.au, <https://library-archives.canada.ca/eng> och <https://digitalnz.org/nzresearch>), samt hemsidor för ländernas regeringar.

Blocksökning var möjlig att genomföra på ProQuest: Dissertations & Theses, där sökningar gjordes med samma inklusions- och exklusionskriterier som vid litteratursökningen, dock med en begränsning av länder. När sökblock inte gick att använda valdes istället de mest vanligt förekommande begreppen inom varje land (Australien: domestic violence, Sverige: våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor, o.s.v.).

Titel- och abstract-granskning av gråliteratur gjordes enligt samma procedur som vid litteratursökningen för de vetenskapliga artiklarna när detta var möjligt. Det slutgiltiga beslutet om inkludering gjordes gemensamt av samtliga rapportförfattare. Gråliteratursökningen genererade 56 dokument, varav fyra bedömdes relevanta för studiens syfte och som hade tillräckligt god kvalitet och som därmed inkluderades.

Tematisk analys

En tematisk innehållsanalys genomfördes för varje frågeställning i syfte att analysera resultaten från de artiklar och litteratur som inkluderats i föreliggande översikt. Denna tematisering resulterade i olika teman för varje frågeställning.

För den första frågeställningen identifierades följande tre teman:

- 1) studier som undersökt kvinnor som utsatta,
- 2) studier som undersökt män som utsatta, och
- 3) studier som undersökt våldsutövare.

För den andra frågeställningen identifierades följande två teman:

- 1) arbetsprestation och produktivitet, med subteman:
 - a. Försämrad arbetsnärvaro
 - b. Försämrad produktivitet
- 2) Arbetsmiljö, med subteman:
 - a. Relationer på arbetsplatsen
 - b. Påverkan på arbetsmiljö

⁴⁸ Carr m.fl., 2022; Karabey och Aras, 2023

För den tredje frågeställningen identifierades inga teman eftersom inga studier återfanns som uppfyllde våra inklusionskriterier.

RESULTAT

Totalt identifierades 24 studier varav 20 vetenskapliga artiklar och fyra rapporter (grålitteratur), där 16 studier besvarade frågeställning ett, 14 studier besvarade frågeställning två och inga studier besvarade frågeställning tre (se bilaga 2). Följande summering beskriver de inkluderade studierna:

- Antal deltagare: 31 276 (23 303 från vetenskapliga artiklar och 7 973 från rapporter).
- Totalt ingick 22 973 kvinnor och 8 093 män samt 210 personer som antingen uppgav annat kön eller inte svarade.
- Studiedesigner inkluderade enkätstudier (22) och intervjustudier (2), varav två⁴⁹ respektive tre⁵⁰ delstudier utgick från samma dataset.
- Datainsamling genomfördes mellan 2006 och 2021.
- Medelålder varierade mellan 30 – 45 år, två studier uppgav inte ålder⁵¹.
- Länder inkluderade: USA (8), Kanada (5), Australien (3), Brasilien, England, Guyana, Italien, Puerto Rico, Peru, Spanien och Sverige.
- Arbetsplatser och yrkesgrupper innefattade främst: hälso- och sjukvårdspersonal, tjänstemän vid myndigheter, lärare, kriminalvård, polis, chefer och arbetsledare, anställda inom byggindustri och tillverkning, försäkringsbolag, bank och juridisk rådgivning.

Omfattning av våld i nära relation vid arbetsplatsen

Frågeställning ett: I vilken omfattning förekommer våldsutsatta respektive våldsutövare på arbetsplatser avseende mäns våld mot kvinnor, kvinnors våld mot män, våld inom hbtqi+-relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck?

För frågeställning ett identifierades 16 kvantitativa studier⁵² med 14 vetenskapliga artiklar och två rapporter, vilka studerade omfattningen av våld i nära relationer bland anställda på olika arbetsplatser i medel- och höginkomstländer. Under granskningen hittades inga studier som undersökte omfattning av hedersrelaterat våld och förtryck, eller explicit fokuserade på hbtqi+-relationer, bland anställda på en specifik arbetsplats. Ett antal studier ställde frågor om utsatthet för våld i nära relationer där våldsutövaren

⁴⁹ Kulkarni & Ross, 2016; Kulkarni m.fl., 2028

⁵⁰ MacGregor m.fl., 2016; Wathen m.fl., 2015; Wathen m.fl., 2018

⁵¹ Carmona-Torres m.fl., 2019; Nikolova m.f., 2020

⁵² Acquadro Maran m.fl., 2017; Blodgett & Lanigan, 2018; Bracken m.fl., 2010; Brennan m.fl., 2023; Carmona-Torres m.fl., 2019; Charlot m.fl., 2021; Cunradi m.fl., 2011; Kulkarni & Ross, 2016; McFerran, 2011; McLindon m.fl., 2018; Mitchell m.fl., 2013; Nikolova m.fl., 2020; Valentine m.fl., 2012; Vara-Horna m.fl., 2022; Vieira-Meyer m.fl., 2022; Wathen m.fl., 2015

var en förälder, syskon, svärförälder eller ”annan nära relation”, men motivet för våldet var aldrig uttryckligen definierat som hedersrelaterat våld och förtryck, och studierna kunde därför inte inkluderas.

För studierna som inkluderades för den första frågeställningen ingick totalt 17 626 personer, varav 4 411 män och 13 084 kvinnor. Studierna var utförda i Australien, Brasilien, England, Guyana, Italien, Kanada, Spanien, Peru, Sverige och USA. De arbetsplatser som studerades innefattade främst utbildningssektorn, hälso- och sjukvård, polis, kriminalvård, detaljhandel och serviceyrken, samt myndighetsanställda. Dessa studier var publicerade mellan 2010–2023.

För den första frågeställningen identifierades följande tre teman⁵³:

- kvinnor som utsatta,
- män som utsatta, och
- våldsutövare.

Kvinnor som utsatts för våld i nära relation

Totalt identifierades 11 studier och två rapporter⁵⁴. Dessa studier undersökte utsatthet bland kvinnor som arbetade inom hälso- och sjukvården i Australien, Brasilien, Guyana, Italien, Spanien och USA, poliser i England, låg- och mellanstadielärare i Peru samt studier från USA som inkluderade socialarbetare, byggnadsarbetare, samt anställda inom rättsväsendet, försäljningsbranschen, administration, och tillverkning. Rapporterna som inkluderades baserades på en studie med anställda vid fem svenska myndigheter samt fackligt anslutna i Australien.

Mellan 20 – 53 procent av kvinnor på de studerade arbetsplatserna uppgav att de någonsin varit utsatta för våld i nära relation. I de studier där frågan om utsatthet under det senaste året ställdes varierade utsattheten mellan 5 – 24 procent. I de studier som undersökte utsatthet för olika typer av våld fanns ett generellt mönster där utsatthet för psykiskt våld var vanligare än utsatthet för fysiskt, sexuellt eller ekonomiskt våld. Inga statistiska jämförelser gjordes mellan utsatthet för dessa olika typer av våld, dock var flera kvinnor utsatta för en kombination av de olika typerna av våld i nära relation.

Män som utsatts för våld i nära relation

Totalt identifierades sju vetenskapliga artiklar och en rapport⁵⁵. Dessa studier undersökte utsatthet bland män som arbetade inom hälso- och sjukvården i Brasilien, Guyana, Italien och USA, poliser i England, samt studier från USA som inkluderade socialarbetare, byggnadsarbetare, samt anställda inom rättsväsendet,

⁵³ Utifrån att ett antal studier undersökte både utsatthet och våldsutövande förekommer en viss överlappning mellan dessa teman

⁵⁴ Acquadro Maran m.fl., 2017; Blodgett & Lanigan, 2018; Bracken m.fl., 2010; Brennan m.fl., 2023; Carmona-Torres m.fl., 2019; Charlot m.fl., 2021; Cunradi m.fl., 2011; McFerran, 2011; McLindon m.fl., 2018; Mitchell m.fl., 2013; Nikolova m.fl., 2020; Vara-Horna m.fl., 2022; Vieira-Meyer m.fl., 2022

⁵⁵ Acquadro Maran m.fl., 2017; Blodgett & Lanigan, 2018; Brennan m.fl., 2023; Charlot m.fl., 2021; Cunradi m.fl., 2011; Mitchell m.fl., 2013; Nikolova m.fl., 2020; Vieira-Meyer m.fl., 2022

försäljningsbranschen, administration, och tillverkning. Rapporten som inkluderades baserades på en studie med anställda vid fem svenska myndigheter.

Mellan 10 – 29 procent av anställda män uppgav att de någonsin utsatts för våld i nära relationer. I de studier där frågan om utsatthet under det senaste året ställdes var utsattheten bland män mellan 3 – 9 procent.

I de studier som undersökte utsatthet för olika typer av våld var resultaten identiska med de som redovisades i föregående tema, det vill säga att utsatthet för psykiskt våld var mer frekvent förekommande än fysiskt, sexuellt, eller ekonomiskt våld.

Våldsutövare

Totalt identifierades fyra vetenskapliga artiklar och en rapport⁵⁶ vilka inkluderade urval från hälso- och sjukvård i Guyana, poliser i England, kriminalvårdare i USA, fackligt anslutna byggnadsarbetare i USA samt anställda vid fem svenska myndigheter.

I dessa fem studier rapporterade mellan 4 – 32 procent av respondenterna att de någonsin utövat våld i nära relation. En studie analyserade olika typer av våld som utövats mot en partner, där det psykiska våldet (32 procent) var mer vanligt förekommande än det fysiska (11,3 procent)⁵⁷. De fann inga skillnader mellan män och kvinnor i vilken typ av våld de utövat, däremot var det fler män än kvinnor som uppgav att de någonsin hade blivit anklagade av en partner eller familjemedlem för att ha utövat våld i nära relation.

Konsekvenser av våldet på arbetsplatsen

Frågeställning två: Vilken konsekvens har våld i nära relationer på arbetsplatser avseende arbetsförmåga, relationer på arbetsplatser, arbetsmiljö och produktivitet?

För rapportens andra frågeställning identifierades sammanlagt 11 vetenskapliga artiklar och fyra rapporter⁵⁸. Totalt ingick 22 671 personer i dessa studier, varav 5 733 män och 16 758 kvinnor. Studierna var utförda i Australien, England, Italien, Kanada, Peru, Puerto Rico, Sverige och USA. De arbetsplatser som studerades innefattade främst utbildningssektorn, hälso- och sjukvård, detaljhandel och serviceyrken, samt myndighetsanställda. Dessa studier var publicerade mellan 2011–2022. De inkluderade studierna visar tydligt att för många våldsutsatta och våldsutövare får våldet ett flertal negativa konsekvenser för deras arbetssituation. Resultaten kring konsekvenserna av våldet kunde delas in i följande två teman (med tillhörande subteman):

- 1) arbetsprestation och produktivitet, med subtema
 - a. försämrad arbetsnärvaro
 - b. försämrad produktivitet
- 2) påverkan på arbetsplatsen, med subtema
 - a. relationer på arbetsplatsen

⁵⁶ Brennan m.fl., 2023; Charlot m.fl., 2021; Cunradi m.fl., 2011; Mitchell m.fl., 2013; Valentine m.fl., 2012

⁵⁷ Valentine m.fl., 2012

⁵⁸ Acquadro Maran m.fl., 2017; Blodgett & Lanigan, 2018; Castro-González m.fl., 2016; Charlot m.fl., 2021; Giesbrecht m.fl., 2022; Kulkarni m.fl., 2018; MacGregor m.fl., 2016; McFerran, 2011; McNicol m.fl., 2022; Nikolova m.fl., 2020; Samuel m.fl., 2011; Scott m.fl., 2017; Vara-Horna m.fl., 2022; Wathen m.fl., 2015; Wathen m.fl., 2018

b. arbetsmiljö

Arbetsprestation och produktivitet

Flera artiklar undersökte hur konsekvenserna av våld i nära relation påverkade både utsatta och våldsutövares arbetsprestation och produktivitet. Med få undantag undersökte samtliga artiklar båda dessa aspekter i sina respektive urval. Mer specifikt framträdde i dessa artiklar två tydliga mönster, vilka beskrivs nedan i följande två subteman: *försämrad arbetsnärvaro* och *försämrad produktivitet*.

Försämrad arbetsnärvaro

Totalt identifierades sex vetenskapliga artiklar och tre rapporter⁵⁹ som på olika sätt studerade försämrad arbetsnärvaro till följd av våld i nära relation. Totalt ingick 14 022 personer i studierna, varav 3 728 män och 10 179 kvinnor. Studierna var utförda i Australien, Kanada, Puerto Rico, Sverige och USA. De arbetsplatser som studerades innefattade främst utbildningssektorn, hälso-och sjukvård, detaljhandel och serviceyrken, samt myndighetsanställda. Dessa studier var publicerade mellan 2011–2022.

Generellt sett påvisade dessa studier att våld i nära relationer medförde en omfattande frånvaro från arbetet för både våldsutsatta och våldsutövare. Utifrån de studier som försökt uppskatta omfattningen av denna frånvaro visade sig detta variera med mellan 15 – 49 procent bland våldsutsatta och våldsutövare⁶⁰. Det finns också studier som indikerar på att kvinnor och individer som är hbtqi+ är signifikant mer benägna att uppge att deras våldsutsatthet orsakat dem oönskad frånvaro från arbetet⁶¹.

Denna frånvaro inkluderade att inte kunna ta sig till arbetet över huvud taget eller att upprepade gånger komma för sent till arbetet. Bland de orsaker som nämndes i studierna som en anledning till denna frånvaro förekom bland annat sjukskrivningar och uttag av sjukdagar till följd av de fysiska skador som uppstått, medverkan i brottmålsutredningar eller domstolsförhandlingar, och att våldsutövaren antingen gömde nycklar, inte tog hand om gemensamma barn eller på andra sätt förhindrade den utsatta att ta sig till arbetet. I relation till detta visar några studier på att individer som tillhör hbtqi+ samt kvinnor hade en signifikant högre risk att utsättas för denna typ av frihetsberövande och hindrande beteenden⁶².

Den höga frånvaron som kan uppstå till följd av våld i nära relation kan även i förlängningen leda till att både våldsutsatta och våldsutövare förlorar sitt arbete. I de studier som undersökt detta varierade andelen som förlorat sitt arbete på grund av hög arbetsfrånvaro med mellan 4 –26 procent⁶³.

⁵⁹ Castro-González m.fl., 2016; Charlot m.fl., 2021; Kulkarni m.fl., 2018; MacGregor m.fl., 2016; McFerran, 2011; Samuel m.fl., 2011; Scott m.fl., 2017; Wathen m.fl., 2015; Wathen m.fl., 2018

⁶⁰ Charlot m.fl., 2021; MacGregor m.fl., 2016; McFerran, 2011; Scott m.fl., 2017; Wathen m.fl., 2015; Wathen m.fl., 2018

⁶¹ Wathen m.fl., 2015; Wathen m.fl., 2018

⁶² Kulkarni m.fl., 2018; Wathen m.fl., 2018

⁶³ Charlot m.fl., 2021; Scott m.fl., 2017; Wathen m.fl., 2015

Försämrad produktivitet

Bland de inkluderade studierna identifierades sju vetenskapliga artiklar och tre rapporter⁶⁴ som undersökte hur produktiviteten på arbetsplatsen påverkades av våldsutsatthet och/eller våldsutövande. Totalt ingick 15 056 personer i studierna, varav 3 507 män och 11 431 kvinnor. Studierna var utförda i Australien, Kanada, Peru, Puerto Rico, Sverige och USA. De arbetsplatser som studerades innefattade främst utbildningssektorn, hälso- och sjukvård, detaljhandel och serviceyrken, samt myndighetsanställda. Dessa studier var publicerade mellan 2011–2022.

Andelen våldsutsatta och våldsutövare som uppgav att våldet försämrade deras produktivitet på arbetet varierade med mellan 43 – 81 procent⁶⁵. Vanliga orsaker till den upplevda försämrade produktiviteten uppgavs vara att våldet gav upphov till trötthet, sömnbrist, annan fysisk ohälsa, psykiska problem så som ångest, depression, och koncentrationssvårigheter samt att våldet innebar en allmän distraktion från arbetsuppgifterna. Hos de deltagare som rapporterade att våldsutsattheten hade en negativ inverkan på deras produktivitet var det även en majoritet som hade upplevt flera olika negativa konsekvenser.

En aspekt av försämrad produktivitet på arbetet innefattade förekomsten och orsakandet av arbetsplatsolyckor till följd av våld i nära relation, vilket visades vara vanligt förekommande bland våldsutövare⁶⁶. Detta inkluderade både skador på sig själv och kollegor, men även skador på arbetsgivarens egendom till exempel maskiner och annan teknisk utrustning. Olyckorna orsakades till stor del på grund av bristande koncentrationsförmåga till följd av den energi och tid som våldsutövandet och dess konsekvenser innebar.

Påverkan på arbetsplatsen

Flera studier undersökte även hur våld i nära relationer påverkade kollegor och arbetsmiljön för de som är utsatta och/eller utövar våldet. Två subteman identifierades: *relationer på arbetsplatsen* och *arbetsmiljö*.

Relationer på arbetsplatsen

Detta tema framkom i sju vetenskapliga artiklar och fyra rapporter⁶⁷. Totalt ingick 18 738 personer i studierna, varav 4 974 män och 13 591 kvinnor. Studierna var utförda i Australien, Kanada, Puerto Rico, Sverige och USA. De arbetsplatser som studerades innefattade främst utbildningssektorn, hälso- och sjukvård, socialtjänst, detaljhandel och serviceyrken, och myndighetsanställda. Studierna var publicerade mellan 2011–2022.

Studierna visar att kollegor till den våldsutsatta kan påverkas på olika sätt. Detta kan variera från irritation över att det går ut över den utsattas arbetsprestation till rädsla och

⁶⁴ Castro-González m.fl., 2016; Charlot m.fl., 2021; Giesbrecht m.fl., 2022; MacGregor m.fl., 2016; McFerran, 2011; Samuel m.fl., 2011; Scott m.fl., 2017; Vara-Horna m.fl., 2022; Wathen m.fl., 2015; Wathen m.fl., 2018

⁶⁵ Charlot m.fl., 2021; McFerran, 2011; Scott m.fl., 2017; Wathen m.fl., 2015; Wathen m.fl., 2018

⁶⁶ Scott m.fl., 2017

⁶⁷ Blodgett & Lanigan, 2018; Castro-González m.fl., 2016; Charlot m.fl., 2021; Giesbrecht, 2022; MacGregor m.fl., 2016; McFerran m.fl., 2011; McNicol m.fl., 2022; Nikolova m.fl., 2020; Scott m.fl., 2011; Wathen m.fl., 2015; Wathen m.fl., 2018

oro för den utsattas säkerhet, vilket sammantaget bidrar till dåliga relationer på arbetsplatsen⁶⁸. Detta kunde även innefatta obehag av att se kollegor som kom till arbetet med synliga skador till följd av våldet, eller obehag kring att höra om kollegor som beskrev att de utsatte sina partners för våld.

I några studier framkom även att dessa negativa effekter av våldet också påverkade den utsattas yrkesutövning vad gäller försämrade relationer till kunder, klienter, eller brukare⁶⁹. En studie visade till exempel att grundskolelärare som var utsatta för våld i nära relation hade en signifikant högre risk att vara involverade i våldsamma incidenter med elever, och att elever i större utsträckning råkade ut för olyckor i deras klassrum⁷⁰.

Vidare påvisade studier att anställda som hade en personlig erfarenhet av utsatthet för våld i nära relation var mer benägna att samverka med andra organisationer för att skydda våldsutsatta samt uppgav att de kände sig mer säkra i hur de skulle bemöta anställda som utsattes för våld⁷¹.

Vad gäller konsekvenserna av våldsutövares beteenden på relationen med sina kollegor förekommer det i ett flertal studier hur kollegor till våldsutövare beskriver att våldsutövare även uppträtt mer aggressivt, hotfullt, och våldsamt även gentemot kollegor⁷². Dock förekommer även i en studie resultat som visar att kollegor till våldsutövaren i vissa fall ”täckte upp för dem” på arbetsplatsen när denne ägnade sig åt att utöva olika våldshandlingar under arbetstid⁷³.

Arbetsmiljö

För detta tema identifierades sex artiklar och fyra rapporter⁷⁴. Totalt ingick 20 196 personer i studierna, varav 5 580 män och 14 436 kvinnor. Studierna var utförda i Australien, Italien, Kanada, Sverige och USA. De arbetsplatser som studerades innefattade främst utbildningssektorn, hälso- och sjukvård, socialtjänst, detaljhandel och serviceyrken, och myndighetsanställda. Studierna var publicerade mellan 2011–2022.

Våldsutsatta beskriver arbetsplatsen både som en fristad från våldet och som en arena för fortsatt våld⁷⁵. Vad gäller dessa två ytterligheter utgör dock resultaten i de inkluderade artiklarna mestadels upplevelser av hur arbetsplatsen upplevs som ytterligare en arena för våldet. Detta då många våldsutövare ägnade sig åt att trakassera, hota, utöva våld, och på andra sätt störa den våldsutsatta när denne befann sig på arbetet⁷⁶. Till exempel uppgav en tredjedel av våldsutövare i en studie att de utövat våld på arbetsplatsen under sin egen och den utsattas arbetstid⁷⁷. Det vanligaste

⁶⁸ Castro-González m.fl., 2016; Charlot m.fl., 2021; Giesbrecht, 2022; Samuel m.fl., 2011; Scott m.fl., 2017.

⁶⁹ Castro-González m.fl., 2016; Giesbrecht, 2022; Samuel m.fl., 2011; Vara-Horna m.fl., 2022

⁷⁰ Vara-Horna m.fl., 2022

⁷¹ Nikolova m.fl., 2020; Samuel m.fl., 2011

⁷² Charlot m.fl., 2021; MacGregor m.fl., 2016; Scott m.fl., 2017; Wathen m.fl., 2015

⁷³ Scott m.fl., 2017

⁷⁴ Acquadro Maran m.fl., 2017; Blodgett & Lanigan, 2018; Charlot m.fl., 2021; Giesbrecht, 2022; Kulkarni m.fl., 2018; McFerran, 2011; McNicol m.fl., 2022; Scott m.fl., 2017; Wathen m.fl., 2015; Wathen m.fl., 2018

⁷⁵ Giesbrecht, 2022; McNicol m.fl., 2022; Scott m.fl., 2011

⁷⁶ Blodgett & Lanigan, 2018; Charlot m.fl., 2021; Giesbrecht, 2022; MacGregor m.fl., 2016; Scott m.fl., 2017; Wathen m.fl., 2018

⁷⁷ Scott m.fl., 2017

våldet var psykiskt våld i form av kränkande telefonsamtal, sms och e-mail. Ett flertal utsatta uppgav även att våldsutövaren arbetade på samma arbetsplats, vilket innebar en ökad risk för utsatthet och andra negativa konsekvenser⁷⁸. Det påvisades också i ett par studier att hbtqi+-personer och kvinnor utsätts för våld på eller nära arbetsplatsen i högre utsträckning än heterosexuella män⁷⁹.

Vidare visar flera studier att våldsutövare även kan utsätta den utsattas kollegor för trakasserier, hot och våld. Detta kan inkludera att underminera relationen den utsatta har med kollegorna genom att säga att kollegorna inte respekterade den utsatta, trakasserier och hot genom att upprepade gånger kontakta kollegor eller chefer angående den utsatta, samt att även utsätta kollegor för våld⁸⁰. Sådana beteenden resulterade sammantaget i att många kollegor till utsatta upplevde en obekväm och otrygg arbetsmiljö.

Ekonomiska konsekvenser för arbetsplatsen

Vilken ekonomisk kostnad medför konsekvensen av våld i nära relationer i form av exempelvis sjukskrivningar, vikarier och produktionsförlust på en arbetsplats?

Genom litteratursökningen identifierades inga vetenskapliga artiklar som studerade de ekonomiska kostnader som våldsutsatthet och våldsutövande i nära relation kan innebära för den specifika arbetsplatsen. Det finns övergripande forskning som visar på produktionsförlust och inkomstförlust ur ett nationalekonomiskt perspektiv men vi fann i denna översikt inga studier eller rapporter som uppfyllde våra inklusionskriterier.

⁷⁸ Charlot m.fl., 2021; Giesbrecht, 2022; Kulkarni m.fl., 2018;

⁷⁹ Wathen m.fl., 2015; Wathen m.fl., 2018

⁸⁰ Acquadro Maran m.fl., 2017; Blodgett & Lanigan, 2018; Wathen m.fl., 2015

ANALYS OCH DISKUSSION

Omfattning av våldsutsatthet och våldsutövande

Förekomsten av utsatthet för våld i nära relationer bland anställda kvinnor och män i denna systematiska översikt (10 – 53 procent) är i mångt och mycket likt tidigare nationella och internationella uppskattningar. I den senaste globala uppskattningen beräknade Världshälsoorganisationen⁸¹ att utsattheten för fysiskt och sexuellt våld bland kvinnor världen över varierade mellan 18 – 51 procent mellan olika regioner. Samma gäller för utsattheten under det senaste året där föreliggande översikt fann att mellan 3 – 24 procent av studiedeltagare hade utsatts under de senaste 12 månaderna. Motsvarande siffror globalt har uppskattats till 3 – 30 procent⁸². I den senast genomförda nationella undersökningen i Sverige beräknade Brottsförebyggande rådet⁸³ att cirka 21 procent av befolkningen (25 procent kvinnor, 17 procent män) någonsin utsatts. I relation till detta är den variation som påvisats i denna översikt högre. I detta sammanhang är det värt att notera att globala uppskattningar av utsatthet för våld i nära relation inte inkluderar andra gruppers utsatthet, så som bland män. Mäns utsatthet undersöktes dock i flera av de studier som inkluderades i denna översikt, där denna variation (10 – 29 procent) visar att även många män uppges sådana utsatthet. Vad gäller andra understuderade gruppers utsatthet återfanns dock ej sådana siffror i denna översikt, till exempel vad gäller utsatthet inom hbtqi+-grupper eller de som utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck.

Det är dock viktigt att betona att de uppskattningar som redovisas i resultatet av denna översikt, både för kvinnors och mäns utsatthet, inte är baserade på representativa populationsstudier. Därav ska jämförelser med globala och nationella undersökningar göras med försiktighet. Vidare är det värt att notera att även om samtliga studier från låginkomstländer exkluderades från denna översikt så förekommer studier som undersökt förekomst av våld i nära relationer i länder som skiljer sig – bland annat kulturellt och socioekonomiskt – från en svensk och nordisk kontext som till exempel Guyana och Peru. Motiveringen till att ändå inkludera sådana studier var att dessa studier likväl studerade arbetsplatser och yrkesgrupper där överförbarheten av resultaten bedömdes som lämpliga till en svensk och nordisk kontext, så som hälso- och sjukvårdspersonal samt lärare.

Den uppskattade omfattningen av våldsutsatthet bland de som har ett arbete är dock förknippad med flera metodologiska begränsningar. Till att börja med var definitionen av våld i de flesta studier begränsad till enbart fysiskt eller psykiskt våld. En studie definierade visserligen våldet som bredare, det vill säga psykiskt, sexuellt, ekonomiskt, materiellt, latent och funktionshinderrelaterat, men analyserade inte omfattningen av dessa våldsformer separat⁸⁴. Andra metodologiska begränsningar innefattade att enbart våld i heterosexuella relationer studerades och att mäns (eller andra understuderade gruppers) utsatthet sällan inkluderades. I en studie fanns uppgifter om våld i samkönade relationer men dessa ärenden exkluderades då detta ansågs falla utanför

⁸¹ WHO, 2021

⁸² WHO, 2021

⁸³ BRÅ, 2014

⁸⁴ Charlot m.fl., 2021

studiens syfte⁸⁵. Vidare använde vissa studier enbart utsatthet under det senaste året, vilket begränsar möjligheten till hur utsattheten sett ut under ett livstidsperspektiv. En styrka med resultaten vad gäller utsatthet är dock att dessa baseras på självrapporterad utsatthet, vilket också i några studier samlades in på arbetsplatsen. Därmed minskar risken att utsatta inte vågade lämna sanningsenliga svar utifrån närvaron av en våldsam partner. Undantaget från detta var en studie som undersökte utsattheten bland polisanställda i England där flera (27 procent) var utsatta av en partner som också var deras kollega⁸⁶.

Utöver utsatthet för våld i nära relation identifierades även ett fåtal studier som undersökte förekomsten av våldsutövande i relation till arbetsplatsen. Dessa studier visade att mellan 4 – 32 procent av de tillfrågade uppgav att de utövat sådant våld. Även här var det psykiska våldet det mest vanligen förekommande. Särskilt relevant för en svensk kontext är den studie som undersökte våldsutövande bland anställda vid fem svenska myndigheter⁸⁷, där 4,1 procent av studiedeltagarna uppgav att de utövat någon form av våld mot en partner, ofta under arbetstid.

Det finns dock även här flera metodologiska begränsningar vad gäller möjligheten att uppskatta omfattningen av våldsutövande i relation till arbetsplatsen. I två studier studerades enbart utövandet av fysiskt våld⁸⁸ och en studie definierade inte vilken typ av våld som hade utövats⁸⁹. Den svenska studien definierade visserligen våldet som bredare än enbart fysiskt våld (d.v.s. psykiskt, sexuellt, ekonomiskt, materiellt, latent och funktionshinderrelaterat) men analyserade inte omfattningen av dessa våldsformer separat. Utöver den begränsade definitionen av våld som använts i de inkluderade studierna finns det även andra metodologiska begränsningar som gör att den uppskattade omfattningen av våldsutövandet är behäftat med osäkerheter och som försvårar jämförbarheten mellan studiernas resultat. Till exempel använde de inkluderade studierna olika tidsramar för frågor om våldsutövande, där vissa studier begränsade detta till det senaste året medan andra frågade om det någonsin inträffat i en nära relation. Vidare baserade samtliga studier sina uppgifter på självrapporterat våldsutövande, vilket innebär att dessa siffror bör betraktas som konservativa uppskattningar av våldets omfattning då många våldsutövare tenderar att underrapportera sitt våldsanvändande utifrån social önskvärdhet⁹⁰. En studie samlade dock in uppgifter om våldsutövande från båda partners vilket kan betraktas som en metodologisk fördel⁹¹. Detta då sådana studier undviker att enbart förlita sig på den ena partners uppgifter och således kan antas ge en mer korrekt uppskattning av våldets faktiska förekomst.

Våldets konsekvenser på arbetsplatsen

Vad gäller våldets konsekvenser på arbetsplatsen visar de inkluderade studierna att både utsatthet och utövande av våld i nära relationer får flera negativa effekter. Till detta hör

⁸⁵ Cunradi m.fl., 2011

⁸⁶ Brennan m.fl., 2023

⁸⁷ Charlot m.fl., 2021

⁸⁸ Cunradi m.fl., 2011; Mitchell m.fl., 2013

⁸⁹ Brennan m.fl., 2023

⁹⁰ Charlot m.fl., 2021; Valentine m.fl., 2012

⁹¹ Cunradi m.fl., 2011

en försämrad närvaro på arbetsplatsen och en försämrad arbetsförmåga och arbetsmiljö. Utöver den svenska studien⁹² inkluderades studier som genomförts i länder där överförbarheten till en svensk och nordisk kontext bedöms som goda, så som Australien och Kanada.

Resultaten i studierna som studerat konsekvenserna av våldet stämde till stora delar överens med vad som rapporterats i de tidigare litteraturöversikterna på detta område⁹³. Detta inkluderar hur våldet medför svårigheter för utsatta att ta sig till arbetet på grund av den våldsamma partners beteende eller de effekter som våldet får för den utsatta, så som till exempel fysiska skador som kräver sjukhusvård och sjukskrivning. Andra resultat som påvisas i denna litteraturöversikt liknar också de som tidigare identifieras, så som att våldsutövaren i många fall fortsatte sitt våldsamma, hotfulla, och trakasserande beteende på arbetsplatsen. Utöver detta bidrog dock föreliggande litteraturöversikt med mer specifik kunskap om ett våldsutövarperspektiv. Även om det var relativt få studier som undersökte våldsutövare i relation till arbetsplatsen återfanns flera studier som undersökte vilka konsekvenser våldsutövandet kunde få för dessa individer. Detta inkluderade bland annat en hög arbetsfrånvaro, försämrad arbetsprestation, olyckor på arbetsplatsen samt en otrygg arbetsmiljö för deras kollegor.

Det finns dock flera metodologiska begränsningar att beakta i relation till de studier som undersökt konsekvenserna våld i nära relation för arbetsplatsen. Jämförelser mellan de inkluderade studierna försvåras av att dessa delvis använt sig av olika definitioner av våld i nära relationer. Dessa varierar från den relativt smala definitionen som omfattar våld i nära relationer, till att även innefatta andra typer av våld i nära relationer (till exempel våld mellan syskon). I en studie fick respondenterna dessutom själva definiera begreppet nära relation⁹⁴. Vidare är det en brist att ett flertal studier som undersökte hur våld i nära relation påverkade de anställdas arbetsförmåga förlitade sig på andrahandsinformation. Detta genom att intervjua arbetsgivare eller kollegor om deras upplevelser av effekterna av våldet på anställda⁹⁵. Utöver utmaningar med definitionen och andrahandsinformation förekom också begränsade och specifika urval som inte kan anses representativa för populationen som studerades⁹⁶ eller studier enbart på kvinnor som utsatta⁹⁷.

Därmed finns kunskapsluckor vad gäller generaliserbarheten av dessa resultat till populationen i stort, och särskilt i relation till andra grupper av utsatta än kvinnor. En styrka är dock den relativa samstämmighet i resultaten mellan olika studier som påvisats. Detta indikerar på att effekterna av utsatthet och utövande av våld i nära relation är relativt universella vad gäller närvaro och arbetsprestation. Detta stöds bland annat av att andra studier som genomförts i låginkomstländer påvisat samma typer av negativa effekter som i de studier som ingår i denna översikt⁹⁸.

⁹² Charlot m.fl., 2021

⁹³ MacGregor m.fl., 2021; MacGregor m.fl., 2022

⁹⁴ McFerran, 2011

⁹⁵ Castro-González m.fl., 2015; Giesbrecht m.fl., 2022; MacGregor m.fl., 2016; Samuel m.fl., 2011

⁹⁶ Castro-González m.fl., 2015; Samuel m.fl., 2011; Wathen m.fl., 2015

⁹⁷ Vara-Horna m.fl., 2022

⁹⁸ Vara-Horna m.fl., 2023

Arbetsgivaren har också ett ansvar att skydda de anställda som utsätts för våld, men även de andra anställda på arbetsplatsen. Att anställda som utsätts för, eller utövar, våld i nära relationer berättar om våldet för sina kollegor riskerar att ha en negativ effekt på kollegornas arbetshälsa, psykiska välmående och även beröva dem livet, som i fallet med Tony McNaughton som dödades på sin arbetsplats av en kollegas våldsutövande före detta partner. Det är viktigt att notera att våld i nära relationer också riskerar att ske på arbetsplatsen i de fallen då den våldsutövande partnern även är en kollega till den utsatta⁹⁹. Det förekom även resultat i några av de inkluderade studierna i denna översikt som visade att kollegor kan förvärra den utsattas situation, till exempel uppgav en våldsutsatt hur en kollega skrattat åt hens utsatthet¹⁰⁰.

Den ekonomiska effekten av våldet

Utöver de fysiska och psykiska effekter som uppstår till följd av våldet, samt frånvaro från arbetet och den försämrade arbetsprestationen, medför detta även ekonomiska kostnader. Vi fann dock inga studier som kunde inkluderas i denna frågeställning.

I relation till detta visar befintliga nationalekonomiska rapporter att våldet medför stora ekonomiska utgifter för de berörda individerna, för arbetsplatser, och för samhället i vidare bemärkelse¹⁰¹. Det förekommer dock stora variationer mellan rapporterna och en orsak till den stora variationen i uppskattningar av kostnader beror på att rapporterna ofta tillämpat olika definitioner av våld och haft olika breda perspektiv.

De ekonomiska kostnaderna är behäftade med fler osäkerheter. Till att börja med är det svårt att identifiera utsatta och våldsutövare i nära relation i de registerdata som siffrorna baseras på. Vidare är det svårt att uppskatta produktionsbortfall då detta kan innefatta flera olika delar. Särskilt svårt är det att uppskatta kostnader till följd av försämrad produktivitet på arbetet för de som berörs av våld i nära relation. Andra utmaningar innefattar att det, förutom kostnader för uppsökt hälso- och sjukvård, är svårt, om inte omöjligt, att beräkna kostnader för de skador och långvariga lidande som ofta uppstår till följd av våldet. Det behövs således fler studier som specifikt utgår från specifika arbetsplatser och specifika yrkesgrupper.

⁹⁹ Acquadro Maran m.fl., 2017; Brennan m.fl., 2023;

¹⁰⁰ McFerran m.fl., 2011

¹⁰¹ Helweg-Larsen m.fl., 2010; Pedersen m.fl., 2023

KUNSKAPSLUCKOR

Sammanfattningsvis kan konstateras att det finns ett flertal studier som studerat och kopplat våld i nära relation till arbetsplatsen, både vad gäller omfattningen av våldsutsatta och våldsutövare, samt de konsekvenser som våldet kan få. Däremot kan konstateras att flera kunskapsluckor kvarstår:

- Övergripande identifierades inga vetenskapligt granskade (peer review) studier som genomförts i någon av de nordiska länderna. Vidare var det få sådana studier som identifierades i länder som kan anses vara relevanta för en nordisk kontext. Det finns därmed ett stort behov av nationell forskning om våld i nära relation och arbetsplatsens roll.
- Genomgående i de studier som har identifierats utgör kvinnor som utsatta för våld i nära heterosexuella relationer den studerade populationen. Mot bakgrund av detta har vi begränsat med kunskap om andra gruppers utsatthet och våldsutövande samt vilka konsekvenser som drabbar andra utsatta, till exempel män eller hbtqi+-grupper. Därmed behövs det forskning med ett mer inkluderande perspektiv för att fånga upp dessa understuderade grupper, både ur ett nationellt och ett internationellt perspektiv.
- I relation till Istanbulkonventionens definition av våld i nära relation har flera av de identifierade studierna använt en relativ snäv definition av sådant våld. Våldet har i flera studier oftast begränsats till det fysiska och psykiska våldet, varpå det sexuella och ekonomiska våldet inte studerats i samma utsträckning. Det är viktigt att framtida forskning använder en bredare definition för att fånga upp fler variationer av våldsutsatthet och våldsutövande.
- I jämförelse med antalet studier som undersökt våldsutsatthet är det få studier som har undersökt våldsutövande i relation till arbetsplatsen. Det behövs således mer forskning på detta område, särskilt ur ett nationellt perspektiv.
- Inga studier identifierades som undersökte omfattningen av utsatthet eller utövande av hedersrelaterat våld och förtryck i relation till arbetsplatsen. Då både den nationella och internationella forskningslitteraturen kring hedersrelaterat våld och förtryck generellt sett är begränsad¹⁰² behövs mer forskning om sådant våld överlag samt i relation till arbetsplatsen.
- Vi hittade inga studier som studerade de ekonomiska kostnader som kan uppstå för enskilda arbetsplatser, till exempel i form av produktionsförluster. Det finns övergripande forskning som visar på produktionsförlust och inkomstförlust ur ett nationalekonomiskt perspektiv men vi fann i denna översikt inga studier eller rapporter som uppfyllde våra inklusionskriterier. Det behövs således mer forskning, både nationell och internationell, kring denna ekonomiska kostnad som kan uppstå för specifika arbetsplatser.
- Det behövs även fler studier om hur relationer till kollegor påverkas av att någon på arbetsplatsen är utsatt för våld eller utsätter någon annan för våld.

¹⁰² Strand, 2022

Detta påverkar såväl produktivitet som arbetsmiljö och det finns få studier som undersökt detta, särskilt i en nordisk kontext.

- Avslutningsvis, utifrån den kunskap som dock finns angående omfattningen och konsekvenserna av våldet bland anställda är det även centralt att mer forskning behövs kring de sätt som arbetsplatsen kan arbeta med effektiva metoder och arbetssätt för att hantera och förebygga våldet. Här behövs mer forskning om vilka metoder som finns samt vilka som är evidensbaserade.

ENGLISH SUMMARY

Intimate partner violence (IPV) is a significant societal problem and constitutes a violation of human rights. To combat this type of violence, and thereby reach the government's goal of eradicating IPV in Sweden, it is necessary that several different agencies and organizations across all societal arenas are engaged and actively participate in the work with violence prevention¹⁰³. To this end, the workplace is a potentially important arena that could facilitate the identification of employees who are victims and/or perpetrators, as well as play a key role in the prevention of further such violence¹⁰⁴.

The overall aim of this literature review was therefore to increase the understanding of IPV (including honor-based violence) in relation to the workplace and to identify the most pertinent knowledge gaps within this field. More specifically, the current literature review sought to identify and compile knowledge about the extent of victimization and perpetration of IPV among employees, the consequences of IPV on work-related aspects for both employees and employers (e.g., productivity and work environment), and the financial costs that IPV entails for the employers. Based on previous literature reviews, the primary aim of this literature review was to gather knowledge of specific relevance to a Nordic context.

Systematic literature searches were conducted in several databases for both academic (i.e., peer reviewed) studies and grey literature (e.g., governmental reports and theses). A total of 24 studies, including 20 peer reviewed studies and four reports, were included after the review process. The results of the studies were analyzed and presented thematically to facilitate the comprehensibility of the findings.

The extent of IPV victimization found among employees ranged quite substantially across the included studies (9,6 – 53 percent). Overall, the extent of IPV victimization was found to be higher among employed women (19,2 – 53 percent) than among employed men (9,6 – 29 percent). Only a handful of studies examined the extent of self-disclosed perpetration of IPV, which was found to range between 4,1 – 32 percent among employees across the included studies.

In terms of the consequences of IPV on work-related aspects for both employees and employers, a range of negative effects were identified in relation to work capacity, productivity, workplace relationships and workplace environment. First, IPV victimization and perpetration contributed to an increased absence from work ('absenteeism'). This absence could be attributed to physical and psychological harm caused by the IPV, requiring healthcare visits and sick leave. This absence could also be attributed to required attendance at criminal proceedings (e.g., attending police or court hearings). Relatedly, the consequences of IPV also negatively affected both victims and perpetrators' productivity while at work ("presenteeism"). This, in turn, was primarily attributed to the toll of IPV on the employees' mental health (e.g., tiredness, difficulties concentrating, and anxiety). IPV also negatively affected the

¹⁰³ Skr. 2016/17:10

¹⁰⁴ SOU, 2021:86

relationships with other colleagues, as well as the work environment, as the violence often extended into the workplace. As such, many victims reported being harassed by their perpetrator during work hours. Also, several victims reported that their colleagues were affected, either directly (e.g., also being harassed by the perpetrator) or indirectly (e.g., colleagues experienced a hostile or unpleasant work environment).

Finally, we found no studies examining the potential financial consequences of IPV on a specific workplace or for a specific profession (e.g., loss in productivity or costs associated with employees' sick leave). Although such information is available, this is based on a broader economic analysis and not a specific workplace or profession.

In summary, we found several studies that examined IPV in relation to the workplace, especially regarding the extent of victimization and/or perpetration as well as the consequences of such violence on employees and their work environment. However, we also identified several important knowledge gaps. For instance, very few studies have been conducted in a Nordic context. Only one Swedish report was identified, while most studies were conducted in Australia, Canada, and the US. Moreover, we found no studies which studied honor-based violence, or explicitly focused on LGBTQI+ relationships in relation to the workplace. Additionally, more research about the financial consequences of IPV for specific workplaces is needed. Still, based on the available knowledge about the extent of IPV and its consequences for employees, it is important that future research within this field also focuses on how the workplace can work efficiently with preventing IPV.

BILAGOR

Bilaga 1. Kvalitetsgranskning

Kmet: Kvalitetsgranskning av kvalitativa studier

1. Question / objective clearly described?
2. Design evident and appropriate to answer study question?
3. Context for the study is clear?
4. Connection to a theoretical framework / wider body of knowledge?
5. Sampling strategy described, relevant and justified?
6. Data collection methods clearly described and systematic?
7. Data analysis clearly described, complete and systematic?
8. Use of verification procedure(s) to establish credibility of the study?
9. Conclusions supported by the results?
10. Reflexivity of the account?

Tabell 1. Resultat kvalitetsgranskning kvalitativa studier*

Artikel	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10	Resultat
Giesbrecht, 2022	D	J	D	J	D	D	N	N	D	N	0,45
Samuel m.fl., 2011	D	J	D	D	J	D	D	J	J	N	0,60

*J = Ja, D = Delvis, N = Nej. Resultatet kan variera mellan 0,0-1,0.

Kmet: Kvalitetsgranskning av kvantitativa studier

1. Question or objective sufficiently described?
2. Design evident and appropriate to answer study question?
3. Method of subject selection (and comparison group selection, if applicable) or source of information/input variables (e.g., for decision analysis) is described and appropriate.
4. Subject (and comparison group, if applicable) characteristics or input variables/information (e.g., for decision analyses) sufficiently described?
5. If random allocation to treatment group was possible, is it described?
6. If interventional and blinding of investigators to intervention was possible, is it reported?
7. If interventional and blinding of subjects to intervention was possible, is it reported?
8. Outcome and (if applicable) exposure measure(s) well defined and robust to measurement / misclassification bias?
Means of assessment reported?
9. Sample size appropriate?
10. Analysis described and appropriate?

11. Some estimate of variance (e.g., confidence intervals, standard errors) is reported for the main results/outcomes (i.e., those directly addressing the study question/objective upon which the conclusions are based)?
12. Controlled for confounding?
13. Results reported in sufficient detail?
14. Do the results support the conclusions?

Tabell 2. Resultat kvalitetsgranskning kvantitativa studier*

Artikel	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	Resultat
Acquadro Maran m.fl., 2017	J	J	D	J	-	-	-	D	D	J	J	D	J	J	0,81
Blodgett & Lanigan, 2018	J	J	D	J	-	-	-	D	D	J	J	-	J	J	0,85
Bracken m.fl., 2010	J	J	J	J	-	-	-	D	J	D	J	-	J	J	0,90
Brennan m.fl., 2023	J	J	J	J	-	-	-	J	J	J	J	-	J	J	1,0
Carmona-Torres m.fl., 2019	J	J	D	D	-	-	-	J	J	J	N	J	J	J	0,86
Castro-González m.fl., 2016	J	D	D	D	-	-	-	D	J	J	J	-	J	J	0,85
Cunradi m.fl., 2011	J	J	J	D	-	-	-	J	J	J	J	J	J	J	0,84
Kulkarni m.fl., 2018	J	J	J	J	-	-	-	J	D	J	D	D	J	J	0,80
Kulkarni & Ross, 2016	J	D	J	J	-	-	-	J	D	D	J	-	J	J	0,85
MacGregor m.fl., 2016	J	J	J	J	-	-	-	D	J	D	D	D	J	J	0,81
McLindon m.fl., 2018	J	J	J	J	-	-	-	J	J	D	J	-	J	J	0,88
Mitchell m.fl., 2013	J	J	J	J	-	-	-	D	J	J	D	-	J	J	0,75
Nikolova m.fl., 2020	J	J	J	D	-	-	-	D	J	J	J	J	D	J	0,86
Valentine m.fl., 2012	D	J	J	J	-	-	-	J	J	J	N	J	J	J	0,76
Vara-Horna m.fl., 2022	J	J	D	J	-	-	-	J	J	J	J	J	J	J	0,84
Vieira-Meyer m.fl., 2022	D	D	J	J	-	-	-	D	J	J	J	D	J	D	0,77
Wathen m.fl., 2015	J	J	J	J	-	-	-	J	J	J	J	-	J	J	1,0
Wathen m.fl., 2018	J	J	J	J	-	-	-	J	J	J	J	-	J	J	1,0

*J = Ja, D = Delvis, N = Nej. Resultatet kan variera mellan 0,0-1,0.

Bilaga 2. Översikt över inkluderade artiklar

Tabell 3. Förteckning över inkluderade artiklar och deras innehåll

Författare, årtal, frågeställning	Ämne	Land	Yrke/Arbetsplats	Design	Resultat	Antal deltagare
Vetenskapliga artiklar						
1. Acquadro Maran m.fl., 2017 1+2	Omfattningen av stalking bland anställda och hur det påverkat dem.	Italien	Hälsa- och sjukvårdspersonal	Enkätstudie	4,8% hade utsatts för stalking av en före detta partner, 1,2% av män och 3,6% av kvinnor. Påverkar fysiskt och psykiskt. Väntar utanför arbetsplats	1,842 1,310 kvinnor 532 män
2. Blodgett & Lanigan, 2018 1+2	Omfattningen och effekten av våld i nära relationer på arbetsplatsen.	USA	Anställda vid 32 organisationer: administrativt arbete 33%, hälsa- och sjukvård, socialtjänst, rättssystemet 50% och tillverkning 28%	Enkätstudie	52,7% av kvinnor och 22,5% av män hade någon gång utsatts för våld. 8% av kvinnor och 3% av män hade utsatts för våld de senaste 12 månaderna. 19% angav att arbetet påverkats av våldet.	1,390 900 kvinnor 484 män
3. Bracken m.fl., 2010 1	Omfattning av våld i nära relationer bland anställda kvinnor.	USA	Hälsa- och sjukvårdspersonal	Enkätstudie	30,7% hade någon gång utsatts för våld, varav 25,2% för fysiskt våld. 0,6 – 2,4% hade utsatts för fysiskt, sexuellt eller psykiskt våld under det senaste året.	1,981 kvinnor Inga män
4. Brennan m.fl., 2023 1	Omfattningen av våld i nära relationer bland anställda.	England	Polis	Enkätstudie	22,0% hade utsatts för våld, 17,1% av män och 27,6% av kvinnor.	876 413 kvinnor 463 män
5. Carmona-Torres m.fl., 2018 1	Omfattningen av våld i nära relationer bland anställda.	Spanien	Hälsa- och sjukvårdspersonal	Enkätstudie	26,6% hade någon gång utsatts för våld. 34,0% kvinnor och 2,9% män.	1,071 794 kvinnor 277 män
6. Castro-González m.fl., 2016 2	Arbetsledares och chefers perspektiv på våldets effekt på arbetsprestation.	Puerto Rico	Arbetsledare, chefer och HR vid små- och medelstora företag främst inom detaljhandeln	Enkätstudie	Hotfulla samtal, hög frånvaro, frekventa misstag, skador på saker, och försämrade arbetsrelationer, koncentration och kundrelationer	73 34 kvinnor 39 män
7. Cunradi m.fl., 2011 1	Omfattningen av våld i nära relationer.	USA	Män anställda inom byggindustrin och deras partner	Enkätstudie	20,3% av män och 23,5% av kvinnorna hade utövad våld under de senaste 12 månaderna. Utsatthet är omvänd 20,3% av kvinnorna och 23,5% av männen var utsatta för våld.	1,696 848 kvinnor 848 män
8. Giesbrecht, 2022 2	Effekten av våld i nära relationer på arbetsplatsen.	Kanada	Anställda som utsatts för våld i nära relationer, främst fackligt anställda samt chefer och arbetsledare.	Fokusgrupp och individuella intervjuer	Tre teman 1. Effekten av våld i nära relationer på arbetsplatsen. 2. Interventioner på arbetsplatsen 3. Förslag på lag- och policyförändringar.	27 16 kvinnor 1 man

Författare, årtal, frågeställning	Ämne	Land	Yrke/ Arbetsplats	Design/ metod	Resultat	Antal deltagare
9. Kulkarni m.fl., 2018 2	Könsskillnader i hälsa och livskvalitet bland anställda som utsatts för våld i nära relationer på arbetsplatsen.	USA	Arbetsledare och personal med kund-/klientkontakt	Enkätstudie	Utsatthet för våld som sker på arbetsplatsen hade en negativ effekt på anställdas välmående så som ökad ångest, sömnstörningar och smärta.	535 306 kvinnor 222 män 8 annat
10. Kulkarni & Ross, 2016 1	Omfattningen av våld i nära relationer bland anställda.	USA	Arbetsledare och personal vid ett stort företag	Enkätstudie	20,0% hade varit utsatta, 27,8% av kvinnorna och 9,5% av männen.	535 306 kvinnor 222 män 8 annat
11. MacGregor m.fl., 2016 2	Anställdas kännedom om förekomsten av våld i nära relationer bland kollegor och om de iakttagit varningstecken på sådant våld bland kollegor.	Kanada	Främst inom utbildningssektorn, hälso- och sjukvård samt socialtjänst	Enkätstudie	35,4% uppgav att de trodde de arbetat med någon utsatt och 11,8% någon som utövade våld. 49,5% upplevde att utövande/utsatthet hade en negativ effekt på kollegans arbetsförmåga.	8,429 6,608 kvinnor 1,723 män 37 transsexuell eller annat 61 ej svarat
12. McLindon m.fl., 2018 1	Undersöker omfattningen av våld i nära relationer bland anställda kvinnor.	Australien	Hälso- och sjukvårdspersonal	Enkätstudie	11,5% hade varit utsatta för våld de senaste 12 månaderna. 33,7% hade utsatts någon gång efter 16 års ålder.	471 Enbart kvinnor
13. Mitchell m.fl., 2013 1	Undersöker omfattningen av våld i nära relationer bland anställda.	Guyana	Hälso- och sjukvårdspersonal	Enkätstudie	51,4% av kvinnor och 33,0% av män hade varit utsatta. 21,4% av kvinnor och 15,6% av män hade utövade våld mot sin partner.	363 297 kvinnor 48 män 18 ej svar
14. Nikolova m.fl., 2020 1+2	Undersöker om egen erfarenhet av våld i nära relation påverkar yrkesutövningen.	USA	Anställda som arbetar med våld i nära relationer och skydd av barn.	Enkätstudie	33,1% hade utsatts för våld. Egen erfarenhet av våld i nära relationer ökade viljan att samarbeta samt innebar mindre dömande attityder till utsatta.	846 737 kvinnor 109 män
15. Samuel m.fl., 2011 2	Undersöker chefer och arbetsledares upplevelser av våld i nära relationer bland anställda.	USA	Hotell, restaurang, förskola och kemtvätt.	Intervjustudie	Utsatthet för våld i nära relationer medförde bland annat arbetsfrånvaro och försämrad arbetsprestation.	14 9 kvinnor 5 män
16. Valentine m.fl., 2012 1	Anställdas erfarenhet av, och attityder till, våld i nära relationer.	USA	Kriminalvårdare	Enkätstudie	13,4% av män och 7,1% av kvinnor har blivit anklagade för att ha utsatt sin partner för våld. 31,9% av män och 31,6% av kvinnor har använt psykiskt våld. 11,1% av män och 11,3% av kvinnor har använt fysiskt våld.	710 271 kvinnor 427 män
17. Vara-Horna m.fl., 2022 1+2	Omfattningen av våld i nära relationer bland lärare och effekten på deras arbetsprestation.	Peru	Låg- och mellanstadie lärare	Enkätstudie	43,7% hade varit utsatta någon gång, 24% de senaste 12 månaderna. Lärare som utsatts för våld riskerade i högre grad: begå fel vid betygssättning eller undervisning samt få en varning om otillräcklig arbetsprestation.	1,542 kvinnor Inga män

Författare, årtal, frågeställning	Ämne	Land	Yrke/ Arbetsplats	Design/ metod	Resultat	Antal deltagare
18. Vieira-Meyer m.fl., 2022 1	Undersöker omfattningen av våldsutsatthet och relationen mellan arbetsförhållanden och psykisk ohälsa.	Brasilien	Socialarbetare	Enkätstudie	24% hade utsatts för våld i nära relationer.	1,437 1,140 kvinnor 297 män
19. Wathen m.fl., 2015 1+2	Effekten av våld i nära relationer på arbetsplatsen.	Kanada	Främst inom utbildningssektorn, hälso- och sjukvård samt socialtjänst	Enkätstudie	33,6% utsatthet för våld, 54,5% av utsatta var utsatt på eller nära arbetsplatsen, 37,1% angav att våldet påverkade deras kollegor.	8,429 6,608 kvinnor 1,723 män 37 transsexuell eller annat 61 ej svarat
20. Wathen m.fl., 2018 2	Effekten av våld i nära relationer på hälsan och arbetet bland hbtqi+-personer.	Kanada	Främst inom utbildningssektorn, hälso- och sjukvård samt socialtjänst	Enkätstudie	För hbtqi+-personer var det vanligare att våldet hindrade dem från att ta sig till arbetet, försämrade deras arbetsprestation och hade en negativ effekt på deras medarbetare.	8,429 6,608 kvinnor 1,723 män 37 transsexuell eller annat 61 ej svarat
Rapporter						
21. Charlot m.fl., 2021 1+2	Våldets påverkan på arbetsplatsen. Omfattningen, effekt samt kännedom om våldet på arbetsplatsen.	Sverige	Anställda vid fem svenska myndigheter	Enkätstudie	38,3% rapporterade utsatthet för våld. Utsattheten var högre bland kvinnor (19,2%) än män (9,6%). Fler män (2,5%) uppgav att de utövade våld än kvinnor (1,6%).	859 240 kvinnor 609 män
22. McFerran, 2011 1+2	Nationell undersökning om våldets påverkan på arbetsplatsen	Australien	Fackligt anslutna	Enkätstudie	30% uppgav att de varit utsatta. Hälften av dem uppgav att det påverkade deras arbete. De upplevde att det påverkade deras förmåga att arbeta och relationer på arbetsplatsen. Majoriteten upplevde även att de ansåg att arbetsplatsen kan hjälpa de utsatta.	3,611 2,924 kvinnor 687 män
23. McNicol m.fl., 2022 2	Arbetsplatsers stödsystem Undersöker hur våld i nära relationer påverkar utsattas anställning, arbetshälsa mm	Australien	Utsatta som har ett arbete	Enkätstudie	Resultatet delades in i fem teman, 1. Effekten av våld på den utsattas anställning. 2. Våldsutsatthet under arbetstid. 3. Utsattas erfarenhet av att berätta om våldet för någon på arbetsplatsen. 4. Utsattas upplevelse av arbetsplatspolicyer och arbetsplatsrespons till våld i nära relationer. 5. Arbetsplatskultur och betydelsen av kulturell förändring	3,002 2,074 kvinnor 879 män
24. Scott m.fl., 2017 2	Undersöker hur utövande av våld i nära relationer bland anställda påverkar arbetsplatsen, och huruvida de utövade våld under arbetstid eller berättat för någon på arbetsplatsen om sitt våldsutövande.	Kanada	Våldsutövare i PAR program	Enkätstudie	Två av tre våldsutövare kontaktade de utsatta på deras arbetsplats. En av tre var våldsamma mot dem på arbetstid. 19% av medarbetare täckte upp för en våldsutövande kollega när denna var våldsam under arbetstid. Psykiskt våld var mest förekommande.	501 58 kvinnor 443 män

REFERENSER

Rapporter, böcker, lagar, författningar mm

Publikationer som ingår i översiktens resultatdel är markerade med *

Baianstovu, R. Í., & Särnstedt Gramnaes, E. (2021). *Vägar ut och vägar in: Hedersrelaterat våld och förtryck och kvinnors etablering i arbetslivet*. Hämtad från <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:oru:diva-91918>

Branigan, E., & Grace, M. (2005). *His money or our money? Financial abuse of women in intimate partner relationships*. Paper for Social Policy Research Conference. Hämtad från <https://researchbank.swinburne.edu.au/file/b57bbe45-148f-402d-bf0f-a502031bbc59/1/PDF%20%28Published%20version%29.pdf>

Brottsförebyggande rådet (BRÅ). (2008). *Polisens utredningar av våld mot kvinnor i nära relationer*. Brå-rapport 2008:25. Hämtad från https://bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f180007826/1371914724429/2008_25_polisens_utredningar_vald_mot_kvinnor.pdf

Brottsförebyggande rådet (BRÅ). (2014). *Brott i nära relationer: En nationell kartläggning*. Brå-rapport 2014:8. Hämtad från https://bra.se/download/18.9eaaede145606cc8651ff/1399015861526/2014_8_Brott_i_nara_relationer.pdf

*Charlot, N., Cleroux, A., Lopez, J. & Scott, K. (2021). *Kan arbetsplatsen vara trygg när hemmet inte är det? Hur våld i nära relationer påverkar arbetsförmågan och relationer på arbetsplatsen*. London, ON: Centre for Research & Education on Violence Against Women and Children

DFV Work Aware (n.d). *Domestic and Family Violence is a Workplace Issue*. Hämtad 010424 från <https://dfvworkaware.org/>

European Institute for Gender Equality (EIGE). (2021). *The costs of gender-based violence in the European Union*. EIGE; Vilnius, Litauen. ISBN 978-92-9482-921-4, doi:10.2839/063244

Europarådet. (2011). *Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (CETS No. 210)*. [EU-konvention]. Hämtad 2022-01-02 från Full list (coe.int)

Heimer, G, Björck, A., Albért, U., & Haraldsdotter, Y. (2019). *Våldsutsatta kvinnor – samhällets ansvar*. Studentlitteratur. ISBN: 9789144126777

Helweg-Larsen, K., Kruse, M., Sørensen, J & Brønnum-Hansen, H. (2010). *The costs of violence Economic and personal dimensions of violence against women in Denmark*. Hämtad från <https://core.ac.uk/download/pdf/50673885.pdf>

- International Labour Organization (ILO). (2019). *C190 – Violence and harassment convention*. Hämtad från:
https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C190
- Kahui, S., & Snively, S. (2014). *Measuring the economic costs of child abuse and intimate partner violence to New Zealand 2014*. Hämtad från
https://img.scoop.co.nz/media/pdfs/1411/ECONOMIC_COSTS_OF_CHILD_ABUSE_INTIMATE_PARTNER_ABUSE.pdf
- Kropp, P. R., Hart, S. D., & Belfrage, H. (2010). *Brief spousal assault form for the evaluation of risk (B-SAFER, 2nd ed.)*. User manual. Vancouver: Proactive Resolutions.
- *McFerran, L (2011). *National Domestic Violence and the Workplace Survey*. Hämtad från https://www.arts.unsw.edu.au/sites/default/files/documents/Key_Findings_National_Domestic_Violence_and_the_Workplace_Survey_2011.pdf
- *McNicol, E., Fitz-Gibbon, K., & Brewer, S. (2022). *From workplace sabotage to embedded supports: Examining the impact of domestic and family violence across Australian workplaces*. Monash University, Victoria, Australia. DOI: 10.26180/21268686
- McOrmond-Plummer, L., Easteal, P. W., & Levy-Peck, J. Y. (Eds.). (2014). *Intimate partner sexual violence: a multidisciplinary guide to improving services and support for survivors of rape and abuse*. Jessica Kingsley Publishers.
- Pedersen, S., Forsberg Johnsen, P.F., Ljøgodt von Hanno, I., Myrvold, T. & Stokke, O.M., (2023). *Rapport samfunnskostnader av vold i nære relasjoner*. Hämtad från <https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/jd/bilder/jobb-i-jd/menon-rapport-samfunnsokonomiske-kostnader-av-vold-i-nare-relasjoner.pdf>
- *Scott, K. L., Lim, D. B., Kelly, T., Holmes, M., MacQuarrie, B. J., Wathen, C. N., MacGregor, J. C. D. (2017). *Domestic Violence at the Workplace: Investigating the Impact of Domestic Violence Perpetration on Workers and Workplaces*. Toronto, ON: University of Toronto.
- SFS 1997:1160. Arbetsmiljölagen. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet.
- Skr. 2016/17:10. *En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (Rapport 2021-11-7606)* Stockholm. Hämtad från
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2016/11/skr.-20161710/>
- Statens offentliga utredningar (SOU). (2021). *ILO:s konvention om våld och trakasserier i arbetslivet. Betänkande av utredningen om Ilo:s konvention om våld och trakasserier i arbetslivet*. SOU 2021:86. Hämtad från:
https://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/bilder/arbetsmarknadsdepartementet/arbetsmiljo/ilo-100-ar/sou-2021_86_webb.ny.pdf

Strand, S. (2022). *Förebyggande arbete och riskhantering av våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck: En systematisk kartläggning*. Stockholm: Forte – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd.

The World Bank - Working for a World Free of Poverty. (n.d.) *World Bank Country and Lending Groups*. Hämtad 010424 från <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups>

Världshälsoorganisationen (WHO). (2021). *Violence against women prevalence estimates, 2018: Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women*. Genève: World Health Organization.

WORK SAFE BC. (2021). *Domestic Violence in the Workplace: Allen Sawkins Interview*. Hämtad från <https://www.worksafebc.com/en/resources/health-safety/videos/domestic-violence-in-the-workplace-allen-sawkins-interview?lang=en>

Vetenskapliga publikationer

*Publikationer som ingår i översiktens resultatdel är markerade med **

*Acquadro Maran, D., Varetto, A., Zedda, M., & Franscini, M. (2017). Health Care Professionals as Victims of Stalking: Characteristics of the Stalking Campaign, Consequences, and Motivation in Italy. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(17), 2605–2625. <https://doi.org/10.1177/0886260515593542>

Alsaker, K., Moen, B. E., Baste, V., & Morken, T. (2016). How Has Living with Intimate Partner Violence Affected the Work Situation? A Qualitative Study among Abused Women in Norway. *Journal of Family Violence*, 31(4), 479–487. <https://doi.org/10.1007/s10896-016-9806-2>

*Blodgett, C., & Lanigan, J. D. (2018). The Prevalence and Consequences of Intimate Partner Violence Intrusion in the Workplace. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 27(1), 15–34. <https://doi.org/10.1080/10926771.2017.1330297>

*Bracken, M. I., Messing, J. T., Campbell, J. C., La Flair, L. N., & Kub, J. (2010). Intimate Partner Violence and Abuse Among Female Nurses and Nursing Personnel: Prevalence and Risk Factors. *Issues in Mental Health Nursing*, 31(2), 137–148. <https://doi.org/10.3109/01612840903470609>

Breiding, M. J., & Armour, B. S. (2015). The Association Between Disability and Intimate Partner Violence in the United States. *Annals of Epidemiology*, 25(6), 455–457. <https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2015.03.017>

*Brennan, I., Couto, L., & O’Leary, N. (2023). Prevalence and Patterns of Domestic Abuse Victimization in an English Police Workforce. *Policing & Society*, 33(6), 703–716. <https://doi.org/10.1080/10439463.2023.2184817>

*Carmona-Torres, J. M., Cobo-Cuenca, A. I., Recio-Andrade, B., Dios-Guerra, C., Lopez-Soto, P. J., Hidalgo-Lopezosa, P., & Rodríguez-Borrego, M. A. (2019). Health Professionals Who Suffer Intimate Partner Violence: A Descriptive, Multicenter, and Cross-Sectional Study. *Journal of Forensic Nursing, 15*(1), 9–17.
<https://doi.org/10.1097/JFN.0000000000000231>

Carr, C. L., Rivera, S., Jetelina, K. K., & Mauskar, M. (2022). Healthcare Worker Knowledge and Opinion Regarding Intimate Partner Violence Screening in an Academic Dermatology Clinic: A Survey Study. *International Journal of Women's Dermatology, 8*(3), e025. <https://doi.org/10.1097/JW9.0000000000000025>

*Castro-González, S. J., Arias Díaz, O., & Irizarry Quintero, A. (2016). Organizational Effects and Labor Behavior of Domestic Violence. *Academia (Consejo Latinoamericano de Escuelas de Administración), 29*(4), 419–434.
<https://doi.org/10.1108/ARLA-10-2015-0276>

*Cunradi, C. B., Ames, G. M., & Duke, M. (2011). The Relationship of Alcohol Problems to the Risk for Unidirectional and Bidirectional Intimate Partner Violence Among a Sample of Blue-Collar Couples. *Violence and Victims, 26*(2), 147–158.
<https://doi.org/10.1891/0886-6708.26.2.147>

Di Basilio, D., Guglielmucci, F., & Livanou, M. (2022). Conceptualising the Separation From an Abusive Partner as a Multifactorial, Non-Linear, Dynamic Process: A Parallel With Newton's Laws of Motion. *Frontiers in Psychology, 13*, 919943–919943. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.919943>

Edwards, K. M., Sylaska, K. M., & Neal, A. M. (2015). Intimate Partner Violence among Sexual Minority Populations: A Critical Review of The Literature and Agenda for Future Research. *Psychology of Violence, 5*(2), 112-121. doi: 10.1037/a0038656

*Giesbrecht, C. J. (2022). Toward an Effective Workplace Response to Intimate Partner Violence. *Journal of Interpersonal Violence, 37*(3–4), 1158–1178.
<https://doi.org/10.1177/0886260520921865>

Jose, R., & Novaco, R. W. (2016). Intimate Partner Violence Victims Seeking a Temporary Restraining Order: Social Support and Resilience Attenuating Psychological Distress. *Journal of Interpersonal Violence, 31*(20), 3352–3376.
<https://doi.org/10.1177/0886260515584352>

Kamimura, A., Parekh, A., & Olson, L. M. (2013). Health Indicators, Social Support, and Intimate Partner Violence Among Women Utilizing Services at a Community Organization. *Women's Health Issues, 23*(3), e179–e185.
<https://doi.org/10.1016/j.whi.2013.02.003>

Karabey, T., & Aras, M. (2023). The Effect of Exposure to Intimate Partner Violence of Female Nurses on Communication Skills and Burnout Levels. *Archives of Psychiatric Nursing, 37*(4), 1016–1023.
<https://doi.org/10.1016/j.apnu.2023.04.010>

- Kim, J., & Gray, K. A. (2008). Leave or Stay?: Battered Women's Decision After Intimate Partner Violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 23(10), 1465–1482. <https://doi.org/10.1177/0886260508314307>
- *Kulkarni, S. J., Mennicke, A. M., & Woods, S. J. (2018). Intimate Partner Violence in the Workplace: Exploring Gender Differences in Current Health-Related Quality of Life. *Violence and Victims*, 33(3), 519–532. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.v33.i3.519>
- *Kulkarni, S., & Ross, T. C. (2016). Exploring Employee Intimate Partner Violence (IPV) Disclosures in the Workplace. *Journal of Workplace Behavioral Health*, 31(4), 204–221. <https://doi.org/10.1080/15555240.2016.1213637>
- Lehmann, P., Simmons, C. A., & Pillai, V. K. (2012). The Validation of the Checklist of Controlling Behaviors (CCB): Assessing Coercive Control in Abusive Relationships. *Violence Against Women*, 18(8), 913–933. <https://doi.org/10.1177/1077801212456522>
- Lelaurain, S., Graziani, P., & Lo Monaco, G. (2017). Intimate Partner Violence and Help-Seeking A Systematic Review and Social Psychological Tracks for Future Research. *European Psychologist* (2017), 22(4), 263–281 <https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000304>
- MacGregor, J. C. D., Naeemsadah, N., Oliver, C. L., Javan, T., MacQuarrie, B. J., & Wathen, C. N. (2022). Women's Experiences of the Intersections of Work and Intimate Partner Violence: A Review of Qualitative Research. *Trauma, Violence, & Abuse*, 23(1), 224–240. DOI: 10.1177/1524838020933861
- MacGregor, J. C. D., Oliver, C. L., MacQuarrie, B. J., & Wathen, C. N. (2021). Intimate Partner Violence and Work: A Scoping Review of Published Research. *Trauma, Violence, & Abuse*, 22(4), 717–727. DOI: 10.1177/1524838019881746
- *MacGregor, J. C. D., Wathen, C. N., & MacQuarrie, B. J. (2016). Domestic Violence in the Canadian Workplace: Are Coworkers Aware? *Safety and Health at Work*, 7(3), 244–250. <https://doi.org/10.1016/j.shaw.2016.01.003>
- *McLindon, E., Humphreys, C., & Hegarty, K. (2018). “It happens to clinicians too”: an Australian prevalence study of intimate partner and family violence against health professionals. *BMC Women's Health*, 18(1), 113–113. <https://doi.org/10.1186/s12905-018-0588-y>
- *Mitchell, V., Parekh, K. P., Russ, S., Forget, N. P., & Wright, S. W. (2013). Personal experiences and attitudes towards intimate partner violence in healthcare providers in Guyana. *International Health*, 5(4), 273–279. <https://doi.org/10.1093/inthealth/iht030>
- Munn, Z., Pollock, D., Khalil, H., Alexander, L., McInerney, P., Godfrey, C. M., Peters, M., & Tricco, A. C. (2022). What Are Scoping Reviews? Providing a Formal Definition of Scoping Reviews as a Type of Evidence Synthesis. *JBI Evidence Synthesis*, 20(4), 950–952. <https://doi.org/10.11124/JBIES-21-00483>

*Nikolova, K., Postmus, J. L., Buttner, C., & Bosk, E. A. (2020). Working Together to Protect Women and Children from Domestic Violence: Factors Influencing Willingness to Collaborate Between Organizations. *Children and Youth Services Review*, 118, 105503-. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.105503>

Purvin, D. M. (2007). At the Crossroads and in the Crosshairs: Social Welfare Policy and Low-Income Women's Vulnerability to Domestic Violence. *Social Problems (Berkeley, Calif.)*, 54(2), 188–210. <https://doi.org/10.1525/sp.2007.54.2.188>

*Samuel, L. J., Tudor, C., Weinstein, M., Moss, H., & Glass, N. (2011). Employers' Perceptions of Intimate Partner Violence among a Diverse Workforce. *Safety and Health at Work*, 2(3), 250–259. <https://doi.org/10.5491/SHAW.2011.2.3.250>

Sanders, C. K., & Schnabel, M. (2007). Organizing for Economic Empowerment of Battered Women: Women's Savings Accounts. *Journal of Community Practice*, 14(3), 47–68. https://doi.org/10.1300/J125v14n03_04

Stylianou, A.M. (2018). Economic Abuse Within Intimate Partner Violence: A Review of the Literature. *Violence and Victims*, 33(1). <http://dx.doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-16-00112>

*Valentine, C., Oehme, K., & Martin, A. (2012). Correctional Officers and Domestic Violence: Experiences and Attitudes. *Journal of Family Violence*, 27(6), 531–545. <https://doi.org/10.1007/s10896-012-9448-y>

*Vara-Horna, A. A., Asencios-Gonzalez, Z. B., & McBride, J. B. (2022). Does Domestic Violence Against Women Increase Teacher–Student School Violence? The Mediating Roles of Morbidity and Diminished Workplace Performance. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(19–20), NP17979–NP18005. <https://doi.org/10.1177/08862605211038294>

*Vieira-Meyer, A. P. G. F., Morais, A. P. P., Santos, H. P. G. D., Yousafzai, A. K., Campelo, I. L. B., & Guimarães, J. M. X. (2022). Violence in the Neighborhood and Mental Health of Community Health Workers in a Brazilian Metropolis. *Cadernos de Saúde Pública*, 38(12), e00022122–e00022122. <https://doi.org/10.1590/0102-311XEN022122>

*Wathen, C. N., MacGregor, J. C. D., & MacQuarrie, B. J. (2015). The Impact of Domestic Violence in the Workplace: Results from a Pan-Canadian Survey. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 57(7), e65–e71. <https://doi.org/10.1097/JOM.0000000000000499>

*Wathen, C. N., MacGregor, J. C. D., Tanaka, M., & MacQuarrie, B. J. (2018). The Impact of Intimate Partner Violence on the Health and Work of Gender and Sexual Minorities in Canada. *International Journal of Public Health*, 63(8), 945–955. <https://doi.org/10.1007/s00038-018-1127-1>

Jämställdhetsmyndigheten | Box 73, 424 22 Angered | Besöksadress: Angereds torg 9
031-392 90 00 | info@jamstalldhetsmyndigheten.se | www.jamstalldhetsmyndigheten.se